

Falsitas

Falsitas

Allitas. Queritur an
falsa latinitas viciet rescriptum apostoli
cum: Rū. Panor. in. c. ad audientiam.
de rescriptis p declaratione dicte. q. facit tres regu
las. Pamina est: q. ad hoc q. falsa latinitas viciet re
scriptum pape; d. esse manifesta. Non aut sufficit
q. sit dubitabilis. Scda regula q. si falsa latinitas
pōt saluari p figurā. nō viciat rescriptum. Et de his
figuris, vide glo. in. c. fons. de ver. sig. Et hoc facit
ad. q. Dicebat in quodā rescripto aplīco. q. recto
res hospitalis et alie psonae que degere contingent in
eodem possent ibi sepeliri. numquid rescriptū illud
viciet p ilam falsam latinitatem? Nam ubi dice
bat q. debebat dicere. quas Jo. an. consulunt q. nō
viciat; q. pōt saluari p silensim. Nam illud verbū
que. pōt esse neutri generis et pluralis numeri. et fa
cere relationem ad verbū. psonē. et ad verbū. recto
res. et erit casus accusatiū. Itē pīsupposito. q. sim
pliciter sumat illud verbū. que. vt faciat relatio
nem ad verbū. psonē. tñ cuius sit modicus defectus
nō debet viciare rescriptum. ar. in. c. ex parte. de fi
instru. Et sic elice scđam regulā. q. si falsa latinitas
surget ex modico defectu aliquius īre vel tituli: nō
viciat rescriptum.

Secundum alios, ut non
sit iusti. **R**ecordet
et unius situs. **A**cte ad
eum ad eum aliud zo-
logeum non potest
exsistere. quod non
exsistat et colligi-
um est. **E**spona non
vita sed apertum
est. **R**ecordet. **L**
Moztius. **E**rror
ratio vero ligat ve-
ra et spona solu-
bitur. **D**e le. p. 7.
in baptizata. **R**et
q. m. ob. et piam
Et unius situs ra-
ret anima et baptis-
mo. **P**ropter hanc prout
prohibetur unius situs
excoronari. q. p. se-
ptembris. **R**ecordet. **R**ecordet
et recordatio late-
ret nulla. **R**ecordet
et recordatio gemit
excoronari. ut non
ligatur singulare
et unius situs. ut
unius situs. pla-
ni et q. taliter spona
est nulla. aus-
tricet ligatur spon-
ula. **R**ecordet
tatu. si ligat
videt rescriptum.
Quare aut falsa latinitas viciet rescriptum? **G**lo-
in. d. c. ad audienciam. dat rationem diceres; q. rescriptum
pape; p. multas manus transit. et cum multa matu-
ritate decoquuntur. Et ita nullum vicium contineat de-
bet. vii contra istam presumptionem non est admitten-
da probatio. Et **D**icitur. li. iiiij. tit. iiiij. sequitur glo. dicens.
Secus esse in rescriptis imperatorum et inferiorum liris.
vel actis in dicum. q. non cum tanta liberalitate p.
cedunt. Et in istis tabellis omnibus quoque fides an-
ctoritatis tabellionis innititur. vide etiam **P**anor. in. d.
c. ex parte. ubi dicit q. non solum defectus sive non vi-
ciat rescriptum. immo etiam finis **I**nno. defectus. di-
ctionis vel oionis non viciat; dummodo dependet
intellexus materie. quis aliqui dicant finis eum. q.
si est intolerabilis error in lira; vel dictio; secus. pri-
us tamen plus placet **I**nno. Cum p. bullia tol-
latrare suspicio et oculi officiali sepe falluntur; vel pos-
set distinguiri finis **H**ost. inter rescripta gratiae et iusti-
cie. d. **L**ar. idem tenet in rescriptis gratiosis; dum-
modo sensus non mutetur. Quid plus placet **P**anor. p.
nota. in. c. cu. venerabilis. de relig. do. Secus si sen-
sus mutaretur; vel induceretur equiuocatio. Nam tunc
defectus sive viciaret; vt in c. inter dilectos. desi. in-
stru. Et ex predictis potest decidi multe quoniam.
Quidam impetravit ecclesia sancti Pancratii.
In lira vero dicebat **P**ancratij. Ita q. erat mutata
lira. c. in. e. An ex hoc viciet rescriptum? d. **L**ar. vt
refert **P**anor. ubi s. dicit tenuisse q. non. Sicut enim
defectus sive non viciat ubi constat de sensu; vt hic.
Ita et sivna lira ponatur loco alterius; vt in q. nostra
dummodo ex aliis appareat papam intellexisse de il-
la ecclesia sancti Pancratii. Secus si induceretur
equiuocatio.

Dicit et effigie mea
coris exorioratio.
Proposito. **I**psa. **S**ed
ut nullus in eo p*re*
cipet. non loqui.
Do mihi oratio. salutare locutando. non sed do liberto ei q*ui*
eligi. **E**t ap*er* ro*st*itut*ur* **H**e*c* q*ui* nullus emat*ur* b*ri*f*u*m*u*
ex*cor*iat*ur*. **D**e b*u*n*ca*s*u*s*u* s*u*g*u* m*u*l*ti* p*re*p*ar*at*ur*. **E**t **D**i*c* ap*er* p*re*
alio*rum* nisi fam*u* p*re*ci*at*. et p*re*ce*pt* om*ni* s*u*b*st* alio*rum* aff*ec*to*rum* q*ui*
p*re*cur*rit*. **A**q*ui* si i*nt*er*ist* f*u*nt ex*cor*iat*ur* t*ra*sp*ar*ab*it* f*u*nt*u* p*re*b*er* s*u*g*u*
ex*cor*iat*ur* s*u*g*u* d*omi*nt*u*. **I**ps*o* d*omi*nt*u* q*ui* d*omi*nt*u* em*er*a pet*re*nd*e* ab*u*
He*c* n*o* p*re* ro*st*itut*ur* p*re*ci*at*. **E**x*tra* **D**i*c* p*ro*ba*rum*. p*ro*cess*u*o*rum*. N*on*
s*u*co*nd*. **H**e*c* si q*ui* c*on*stit*ut* p*re*ci*at* d*omi*nt*u*. **T**u*o* ex*cor*iat*ur* it*em*
q*ui* d*omi*nt*u*. **F**ig*u* p*re*ci*at* n*o* val*er*. **E**t **D**i*c* p*re*ci*at* s*u*i*ci*
He*c* d*omi*nt*u* m*u*da*to* **H**e*c* ip*o* i*nt*er*ist* i*nt*er*ist*. **T**u*o* n*o*l*l*o*o* v*er* t*ra*val*er*
He*c* q*ui* ex*cor*iat*ur* s*u*g*u* s*u*pp*er* si s*u*g*u* d*omi*nt*u* s*u*g*u* s*u*g*u* s*u*g*u*
n*o* eo d*omi*nt*u* s*u*g*u* p*re*p*ar* n*o* p*ro*p*apa*. **E**t **D**i*c* s*u*g*u* i*nt*er*ist* n*o* e*st*
app*ell*ato*rum* q*ui* ex*cor*iat*ur* n*o* val*er*. **E**t **D**i*c* s*u*g*u* s*u*g*u* s*u*g*u* s*u*g*u*
s*u*g*u* si s*u*g*u* i*nt*er*ist* s*u*g*u* fac*it*. s*u*g*u* bapt*is*tr*u*ng*u* s*u*g*u*.

pter hoc non viciat rescriptum; quod per alia verba apparebat de intentione pape, quod submittebat, et defensas inductum. Idem dicitur in positione unius litterae loco alterius induceret falsa latinitas. Sicut accedit in facto. Necessabat enim in quadam indulgentia, praeterea tribus duraturis, debebat enim dicere duraturas. Et sic a. fuit mutata in i. Reservat enim se consulem, per hoc non viciari; tum quod hic curia non admittit exceptionem falsae latinitatis; tum per predicta, quae si cut defectus litterae non viciat. Ita etiam littera ponatur loco alterius.

Pone q[uod] rasura sit facta in loco suspecto. nunq[ue] viciabit totum inst[itu]m. An solum illa prem. cui cohereret? Oldra. tenet q[uod] non viciat totum. Secus in dicto testum. nam illud viciat totum r[ati]one partis falsae. q[uod] testis ex hoc redidit purus. Et intellige qu[od] in inst[itu]m habet plura capula separata. Vide ad p[ro]posita c. ex l[ib]ris extra de si. inst[itu]. ubi habeb[us] q[uod] rescriptum applicum. p[ro]pter rasuram in loco nō suspecto nō censetur viciolum; nec tū pars potest corriger. seu abaderet si. dep[re]hendit errorem. immo. carerer oīno comodo rescripti. et vide glo. singularē in d.c. cum reverberabilis. tibi Pano: q[uod] rasura reddit suspectum inst[itu]m si est facta in loco suspecto. etia si videat de polita cadē manu: q[uod] reperiunt multi scicentes adulterare scripturas alienā. Ideo sume hanc cantelā. q[uod] vobis innotariū errauit ita ut oporteat aliquid radere et iterum reponere; vel facere aliquā l[ib]ram in margine. Debet notarius ad euitandā lūpitionē in fine inst[itu] cōtinuando se facere mentionē qualiter ipse rasit talis verbum; vel q[uod] fecit talem lineā in margine. hoc etiā voluit Arch. S. is ita. xxxv. q[uod] i. videt etiam pbati in l. in fraudem. ff. de te. mil. et ibi hoc tenet Bar. Et ita habet b[ea]tū status notariorum qu[od] rasura est in loco suspecto; tū non est necessaria. si ex precedentibus vel subsequentiis p[ro]p[ri]etatis veritas eorum q[uod] cancelata sunt; ut ibi notabiliter dicit glo. Item nota glo. in c. licet. de en. sal. q[uod] si l[ib]re essent clause rasura non noceret. Et nota fin. Hosti. q[uod] in curia est canon late sine in quicunque alium ab officialibus sup hoc in curia deputatus. qui relescripto bullato; vel notato mutatimā figurā in alia; tue l[ib]ram; vel etiā dimidiā abalienat delenerit cancelauerit vel mutauerit. sine illud ad q[uod] sp[ec]iat. data licetia. Et dicit q[uod] sepe publicat in curia; vt nō possit quis ostendere ignoratiā. Posset ita imperans sine aliqua pena totam l[ib]ram lacerare; ac etiam bullam. Nam licitum est cuilibet iuri suo renunciare. Et ex hoc habes q[uod] simplex notarius quilibet apostolicas scripsit. nō potest illas corrigere sine licentia officialis ad hoc deputatis. Et vide R[ati]o. in. iiiij. di. xviii. vbi querit. vtrū inuenies l[ib]ram p[ro]p[ri]e eius efficacia iam expiravit; ut q[uod] sunt data ad t[em]p[or]is qd iam transiit. et ludo nō intentione vtedi et aliquam l[ib]ram in ea male formataz reformat; vel punctum facit; vel p[ro]p[ri]e cunctis alium modi aliquid in ea immutatur; sit excoicatus; et concludit q[uod] sic. q[uod] eiūs illa l[ib]ra nō immutata sit iniutis s. tū p[ro] rasura sic mutari posset et utilis appareret. Verbi grana Si ibi erat scriptum. Post triennium minime valiturus. Et brevi triennio ponere quinquennium;

¶ *Autem apparet et rursus quod
quicunque mutata sit parva
caram pape, qui immutat dicen-
te vobis postea utrum vnde cam-
lit, probat ius postea tractare omnis
quod immutato agendum orca, tam de
colitam, de fisi qui nullam
apparet eadem impunita. Haec citato-
na vel mihi illorum est inveniatur
deretur: deinde scriberetur, nos
re vobis postea collatum, qua in a-
bet pape, non auctor circa bulla*

Digitized by srujanika@gmail.com

Vix intem tempora confusa per
tum in illis: **M.** Panormi c. frater
bona de mente anno dicit q. ut lo-
kronensis testis post falitatem
Vi. art. **S**icut in me crogo notari
in officiis quia gitta rancore q.
no retrahim pro publicam voluntate
sequitur desiderio p. laudabilem f. di-
misit a confusa per damnationem in
VIII. d. c. fraternitas.
I Sed dabitur.

Sed dubium est quando ante
notarii reportetur instrumentum
pasta. **E**n uno est admixta falsa
cum instrumentum? **B**ut et
arcanis, distinguunt, quia aut falsit
et notarii, truncum instrumentum
est hoc placeat Panor. sed dicit in i
stitutione adiutori testimonio ne
falsum probat, qui reportat punitus
et de quadam testis. **L**e hoc
autem substantia negotii, vel c
onsentit ut debet scribere, et tunc
punctum. **S**ed si falsitas est circa
falsum, non potest falsa. in qd
falsi. s. i. qd ex negotiis.

iam appareret utilis que ante erat inutilis. Cum ergo quecumq; mutatio sine parua sine magna circa fram pape. que p immutatōnem potest apparere utilis plusq; erat: vel utilis cum ante non esset. sit prohibita sub pena excoicationis late sine. videt q; immutatōs aliquid circa fram de qua est qd sit excoicatus. De lris tñ que p nullam rasuraz possent apparere viles: vtpu. Ira citatoria data a. cc. annis. vel. ccc. Alter effet iudicadūm. quia si tota raderetur z de nono scriberetur. non posset apparere utilis propter bullam. quia in creatione cuiuslibet pape. noni aliquid circa bullam mutat.

ber pape, non aquiculū circū viuam mirat.
¶ An autem aperiēs līas debet puniri tanq; fal-
lī. Rū. Pano. in c. cum olim. el. ij. de offi. de
le. dicit q; aut iste aperit līas ostendēdo eas aduer-
sario mittentis. & potest puniri vt falsarius. ar. bo-
num in l. j. S. is qui deposita. ff. ad. l. cor. de fal. vbi
dicatur. q; is qui deposita instrumenta ostendit ad-
uersario incidit in crimen falsi. Et nota hoc cōtra
aduocatos & procuratores, qui pleriq; iura partis
ostendunt aduersario. Nam possunt puniri pena
falsi vt ibi notatur. Aut aperit quis literas; & tamē
non ostendit aduersario. & tunc nō punitur pena
falsi. de quo videſ text. in. d. c. cum olim. Nam pa-
pa dixit. q; volunt ipsum punire in quo deliquit.
Et tamen nō puniunt eum pena falsi. Ad idez lex.
qui testament. ff. de fal. nam speciale est in eo qui
aperit testamentum clausum; vt puniatur pena
falsi. vt ibi. ergo aliud dicendum in eo qui aperit
alias literas maxime priuatas. vnde debet puniri
pena stellionatus. id est extraordinaria. Idē Bar-
tolis ibi. Et vide eundem Barto. in. l. j. ff. de pe-
nanciatoribus. vbi dicit idem esse de eo qui cogno-
mitura vnius. & demum se contulit cum parte ad-
uersa.

¶ An autem aperiens literas domini pape sit ex-
communicatus? R. q non. quia nullo iure ca-
uetur.

Non antem scriptura confecta per falsum notarium sit nulla: R^a. Panor. in c. fraternitatis. de hereti. de mente Inno. dicit qd aut loquimur de instrumentis confessis post fallitatem commissam. vel ante. Si ante. tunc ex quo notarius tolerabat in officio. valent. quia gesta ratione publici officij non retractant. propter publicam utilitatem. licet postea sequatur depositio p.l. barbarius. ff. de offi. pre. Sed infra confecta post damnationem notarii. non valeret in d.c. fraternitatis.

Sed dubium est: quando ante damnationem notarii repertur instrumentum habens plura capita. Et in uno est admixta falsitas: an reprobatum instrumentum? Barto. in. l. si ex falso. scilicet de translat. distinguit. quod aut falsitas procedit ex ratione notarii. ut nunc instrumentum corruat in totum. Et hoc placet Panor. sicut dicitur in teste: ut si aliquaz falsitatem adiudicat testimonio suo. dictum eius in totum reprobat. quod reperiit piurus. Sic est in notario. qui dicit quidam testis. Et hoc verum si est falsitas circa subscriptiia negotij. vel circa circumscribendas eius: ut quod debebat scribere. opticus promisit. x. et scripsit. xx. Sed si falsitas est orta circa alia accidentia.

vel extrinseca; ut q[uo]d scriptis contrahentes esse consenserint
guineos; vel aliquid aliud quod non facit ad negotium pertinet;
littere hoc sit falsum. non reprobat instrumentum propter hoc
quod illud non pertinet ad officium notarii. Idem in teste.
Aut defectus non puenit ex virtute notarii. Et
tunc aut concernit substantia instrumenti: ut quia sunt
omissa indicio et dies. Et tunc in istum corruerit totum:
venotat in c. inter. de f. instru. Aut defectus
non concernit substantia negotii. Et debet tunc fieri
aut illa distinctio. aut negotia sunt connexa: aut se
parata. primo casu non corruerit in totum. sed o. sic. vt
in d. l. si ex fallis. Sed Bart. in leadem lege. ff. ad
l. iul. repe. dat unam limitationem ad predicta. videlicet
quod instrumenta pro notariis damnari sunt nulla;
qui sunt dominatus. propter falsitatem commissarii in
officio tabellionatus. Secus dicitur alibi sicut datus
de falso commisso in extra officium; vel sit effe-
ctus infamis ex alia causa. tunc enim cocludit quod si illud
officium non habet in se dignitate; ut quod non est nota-
rius principis: ut l. i. L. de man. pain. vel non habet
officium de publico; ut quod non est notarius in ban-
cho. sed est assumptus a partibus volentibus; ut faci-
at publicum instrumentum. tunc non videtur quin talia insuffici-
confecta per istum non valeant. quantumcumque sit in-
famis. Nonne per quod si aliquid. L. de suscep. et arg. li.
et que facit triplex mentionem de falsitate commissa in offi-
cio. Item quod notariatus non est dignitas. sed quoddam
munus. Itet infamis potest esse procurator. Insti. de
cep. Vide glo. ad hoc. de sen. exc. decernimus.
in sexto.

Familia

Divite. Vide text. cum glo. notabili in c. sicut. xlviij.
distin.

An autem famulo infirmo debet salarium? **R.** Non
coiter teneatque non, quia calus contingens in persona
illis qui locauit opas suas liberat coductorem a
mercedis p'statione: ut. l. si uno. **S.** Item cum qui
dam. ff. loca. **H**oc tamen limita, quia salarium debet ali
cui rone phone sue dimittatur. Secus autem si datus si
bi etiam contemplatione aliorum putatur datus. ha
bit enim soluere suis iudicibus et alijs famulis, ad quod
rum obligationem non liberatur per mortem, vide de
hoc singularia s. Aduocatus. r. i. Locatio.

Quid de famulo qui cum dñō suo de salario nō conuenit. An possit postmodum petere salarium. Rū. fede. consilio. ctervij. dicit. q̄ si ille familiaris soluerat opas suas locare. et dñis cōducere opas ministrorum. q̄ salarium debet eidem. saltem vīq̄ ad summam. qua alterius opa et ministerio dñs suū s̄isset conducturus. ar.l. si nō sortem. S. libertus. ff. de condī. inde. Vide. j. q. i. lunt no nulli. p. Archi. vbi dicit q̄ de advocate ipsaliter videt dicere lex q̄ possit petere salarium incertum. ff. de var. cogni. l. Et p. hoc dicebat. d. Nico. conta. scribēdo fede. de hoc. q̄ si in aquocato hoc est inductum. ergo in ceteris ius commune. tñ in hoc seruanda est consuetudo patrie. vide etiam Bart. in. l. diuortio. S. qd̄ in anno. ff. solu. ma. q̄ si famulus est cōductus ad abozandum in rure pro. rū. in anno. et ex his sex mensibus in quibus minus laborat; vult discedere et petit medietatem p̄cij. q̄ nō debet habere me- diateram. p. d. S. quod in anno. vbi Bar. dicit a si. nulli. q̄ in possessionibz lombardie. in quibus uno anno seminat frumentum. In alio non. vel alia se- ges minoris valoris. tunc totum biennium cōpu- abit et inspiciet. sic in isto famulo computabit eras um cum macro.

Tu quid si promisi tibi servire per annum et aliquo
pe anni fui infirmus. nunquid teneo: supplere te
quis qui fui infirmus? **R**u. glo. in. c. si. ppiter tua
de rescriptis. li. vi. q. no. vt. l. cum beres. **S**. stichus
i heredi. ff. de sta. li.

Querit. Quidam dedit furnum, sive molendinum in emphyteosim, hoc adiecto, q̄ deberet recipiens gratis coquere, vel molere, p̄ isto dante et familia sua. demum excrevit multum familia istius ultra solitum. An teneat coquere vel molere, p̄ omnibus. An fin numerum antiquum? Pe. et Abb. dicunt q̄ sic. Idem Pano. in c. quanto. de censi. Et dicit ibi esse text. fin intellectum magis cōēm. Nam ex quo iste recipiens potest se habere ad lura, sez diminuta familia. Ita aucta: vt contrario. eadem sit disciplina, nisi speciem mutasset: vt iusta. Effectus est ep̄s vel capitaneus. Et sic tenet multam familiam. Quid de famulo et famula qui trierunt dñs suo fideliter. et dñs non vult eis da mercedem, p̄ priam fin conuentionem factam; si quid possint occulte de bonis suis surripere usq; ad debitum? R̄. Ii. in. iii. di. xv. q̄ licet tales excent in modo accipiendo, tñ ad restitutionē nō enent. Et ad p̄dicta facit quod notat. Sc̄o. in. iii. xl. xv. ybi querit an damnificatus ab aliquo pos.

sit sibi satisfacere de bonis damnificatis? Et respondeat quod in duobus potest sibi satisfacere. Primo quod ille damnificatus esset effectus dispensator bonorum damnificantium, et non posset sibi fini iuris fore, puidere, ut quod non habet testes, vel probatores vel quod est persona potes contra quam non administraret sibi iusticia. Secundo quod inveniret de bonis illius vel aliquid sibi donatum fuisse. Tamen item secundum. Tertius, et talios: volens sibi satisfacere de bonis debitorum auctoritate propria peccat in septem casib[us] mortaliter. Primus est, quod potest sibi per viam iuris puidere et nihilominus sibi facit ius. Secundus quod esset in deo publicus et in causa suavellet ipsomet indicare quod est, probabitum. Et ne quis in causa sua induc[t]a, ymica. Tercius quando debitum non est liquidatum et dubium, scilicet an debeat habere; vel non acronianus probatio incumbit. Quartus est, quod non est periculum generandi scandalum contra alium, ut quia alius culpatur de furto; vel maleficio tuo, et sic infamarietur indebet. Quintus est, quando esset periculum infamie proprie, ut quia reputaretur latro vel usurarius, et huiusmodi. Sextus est, quando posset esse periculum personale suspensus, ut quod possit suspendi pro latrone pro tali acer vel humiliando. Septimus est, quando sibi satisfaciendo mortaliter peccaret, postponendo salutem anime sue recuperatione rei temporalis, quid enim prodeat homini tecum. Et Panor, concludendo predicta iuste, plim. el. i. de resti. spo. de mente Inno. dicit, quod eius auctoritate potest quis accipere rem furtive, dummodo ex hac acceptione nec malum, nec scandalum immineat, nec contra detinentem rem: puta, vice, cui custodiatur illius rei conservatur, vel contra similiare suum vel quocunq[ue] alium, tunc enim debet eam in locu pastinu[m] restituere.

Quid si dominus faciat suos iurare q̄ dicent ei
i quem viderint. scierint. vel audierint surripui-
sse aliquid de bonis suis? R̄. v̄. v̄. distinguendo
y si iste dominus probabiliter habetur truculen-
us & fermus. nō tenentur fernare. quia illicitum fu-
t̄ quod iuratum est. Si autem creditur mansue-
us. t̄ non nisi rationabiliter p̄cessum. distingue
quia si res tales sunt. q̄ pertineant ad custodiam
illius qui iurauit. seruari debet. puta. Si quis vi-
erit furem exportantem res que eius custodie co-
nieduntur sunt. potest prosequi res furtivas. als te-
netur dannum restituere. Si autem non tenetur
ad custodiam illarum rerum. tunc si possit proba-
re. tenetur reuelare. si v̄o non potest probare. non
ebet reuelare. nisi talibus personis que possent p-
esse. t̄ non obesse. Et si alio modo iurauit. non fu-
lictum iuramentum ne obligatorum. Idem in
um. conse. h̄b. s. tit. ix. v̄b. dicitur fm H̄ugo. q̄ si
quis de testibus sinodalibus sciat solus crimen
licium. non tenetur denunciare episcopo. licet in-
querit dicere crimina que sciret. nisi posset proba-
re. als debet tacere. ne sit proditor. criminis. ii. q. i.
peccauerit. nisi hoc faciat secrete. cum ep̄s vel ali-
s cui reuelat secrete debeat corrigere huiusmedi-
ciminosos. de hoc vide supra. Excenti mūnicatio-
nem.

ADDICIO. An fin ta ludi
multus tuo profis utile in
toto regnum etiam erat frat
et soror q' vi affluit per
tempore de leuitate et credidit ve
ludio et nabi ta transcurrit a
de oponendi

Sed qui queruntur
nunc auctoritate plene c-
s. alioq; in q; in q; si denun-
yo aliquid emendare creditis et
in l. domine f. de ca. re. collingu-
lechoa grada, in this no credi-
l. dominus quod sunt malefici
q; q; alioq; denunciata ad de-
spia in me. Exemplum. Ma-
ad aemundum ludentes ego
lia leua. In his crediti tali offi-
ciuere. Ita loquac; f. cum l.
p. w. Si vero officiales nec int-
id q; videt, si aliquid q; reperi-
t a iuxta, aut talibus officiis ad nos
debet ut perueniant ad inquisi-
t; et predicta videlicet fato equa-
finctio generalis res mundi
et predicta s. deuter ad

¶ *Quodammodo. N.*

in e. patere a te. c. debet de
1. **D**um autem decendum de fa-
tudine quaremarum terrarum;
huius deum caro. tis capio-
nem quiescere. inuenientur in vu-
ne damnum fieri. sive non. en-
so consideret vel. inferent. immo-
ne deinceps ari. inuenientur can-
cas et asperas. et si mal. faceret
iniquas. Sed decendum
punitantibus. q[ui]enque domus statu-
cavos. poterunt damnificantes.
ito es dia. porci. Patere legen-
tis.

Duid autem de sensibus epo-
die, puta, quis amuit anulum. Et
phantiam illius fecit edetum, q[uod] si
cum anumalitate eius libi pictare
vinitatio ait. **T**unc invenit dicit
dicitur ab illo q[uod] amuit dicit
tunc. Quenam in posse salvia glomerata
etiam invenit in receptione ad eum illi
Estio utructe nec obstante
et sergundum et infraeuidus est
seu indicum. Sunt enim huius libri co-
sunt valde generales, et puta, q[uod] pe-
lum rem, q[uod] ei futuram 3 deum et
anno 3 domini. In hoc capitulo
rem 3 retrouit in operacione con-
firmenter etiam manufacture, e
tabubus ealem rem in multis
modis.

Herie, feria quod
pecuniae, quadam repon-
tis. Tempore sunt
temporibus, sicut duos me-
sos, et tempore, sicut dantes
tempo. Et in omni terra dantur
tempora.

Additio An fina ea ludi p'ioni vesti vili. & eoz p'at mozelis. **Si** q' d.o. si q' mulier. **M**ulier
q' mulier suo p'posito utile iudicat ut vili vesti utat. **L**e hic accipit p'posito p' prava thoro. ut luctus re-
tulit luxuriam exrat p'at mozelis. & exortata. **S**icut fuit ea ludi p'ioni n' p'at mozelis. **S**icut multo
fuit videtur q' vi assumut vesti suave
exortu ip' leuitate. & erosis. & vadit
lascivit p' etiam ea deuacorij abs' mala **Ferie** **fo. CIII.**

Ferie

J. C. III.

TSed hic querit de q. quotidiana. An istis denunciatoribus sinodalibus plene credat? R^u, glo. in S. aliqui. iiiij. q. iiii. q. sic. si denunciant notoria. Sed vo aliud crimen: nō credit eis nisi probent. h^o Bart. in. l. diuins. ff. de cu. re. distinguit quedam esse maleficia grauias. et in istis nō credit eis. et sic loquit. d. l. diuins. quedam sunt maleficia nō grauias. et tunc quicq; pstitutus denunciator ad denunciandum qd res ipsa inuenit. Exemplum. Mittit aliquis p^{ci}vitatem ad accusandum ludentes et portantes armas et similia lenia. et in istis credit tali officiali referenti se sic inuenisse. Ita loquit finem. l. i. S. quies. ff. d. of. p. vr. Si vo officialis non mittit ad referendum id qd videt. si aliud qd repperit ex auditu et fama alioz. tunc talibus officialibus non creditur: sed prodest ut perueniatur ad inquisitionem. hec Bart. Et predicta vident satis equa. p quibus facit consuetudo generalis totius mundi. licet Panormi. in. c. ptevere. d. testi. co. debet alescere dicto.

¶ Quid autem dicendum de statutis. seu consuetudinibus quarundam terrarum; que constituent homines denunciatores. seu caparios ad denuncian dum quoscunq; inuenient in vineis vel homines; si ue damnum fecerint; sive non. etiam si nil omnino comedenter vel auferent. immo qd plus est tenent denunciare si inuenient canes intrantes dictas vineas etiam si nil mali faceret. qd prima fratre videat iniquitas. Sed dicendum qd ex quo dicte punnitates plenius rurunt dictis statutis. tales denunciatores poterunt damnificantes denunciare. et merito eis dici potest. Patere iegem quam ipse tulteris.

Quid autem de sententiis eporum que sunt quotidie puta, quis amisit anulum. Episcopos ad instantiam illius fecit; dictum. Qd si quis inuenit dicum anulum; teneat sibi putare sub pena excommunicatiois tecum. Terci inuenit dictum anulum. Hc qd tanudem debet habere ab illo qd amisit dictum anulum non significat. Queritur an possit salua conscientia retinere dictum anulum in recompensatione illius qd habet de eis. An vero teneat; hoc non obstante; manifestare plato. Et dicendum qd inspicieamus est tenor litterarum episcoporum iudicium. Sunt enim quodammodo litterae communicationes qd sunt valde generales, ut puta, qd petrus amisit talitem rem, et qd ei furata sit p deum et p scienciam et malo animo et huiusmodi. Et in hoc casu; ille qui habuit talitem et retinet in recompensatione non est obligatus restituere; nec etiam manifestare; ex quo talis non habuit talitem rem malo animo; nec p conscientiam. Sunt etiam quodammodo litterae que loquuntur magis sparsim facientes mentionem; qd in casu recompensationis vel huiusmodi teneant manifestare. Et in hoc casu dicendum qd tenet; vel restituere vel saltu indicare prelato; ex quo pstat de eius voluntate.

FERIE. feriaz quedam dicunt temporaneae. quedam repentinae. quedam solenes. Temporaneae sunt que dant per frumenta colligendis: et sunt duorum mensium. gratia mensium et vindemiarum. s. vno per messibus et aliis per vindemias. Et in omni terra dantur feriae per mes-

sibus. etiam si non crescat ibi annona, quia homines communiter grano indigent et habent necessitate sibi aliquo tempore prudere. Sed pro vindemias non dabuntur nisi ubi sunt vinee. vel saltem ubi est communis usus vini. Et in his non potest fieri processus iudicialis: nisi de consensu partium. ex eo. conquestus. Repente vero ferme sunt quas imperator indicat. vel propter victoriam quam fecit. vel quia uxorem duxit. vel quia filius ei natus est: et bmoi. Et dicuntur repente: quia repente sine subito indicunt. Et nullus preter principem eas in dicere potest. L. de ferijs. I. a nullo. Et has ferias populus tenet obseruare. saltem in publico. ex quo princeps potest eas indicere. Feriae vero solennes: siue festinae. sunt quedam solemnitates que habentur in dicto. c. conquestus. t. in. c. pronunciam. dum. de conse. disti. iii. l. Matalis domini. sancti Stephani. Johannis euangeliste. Innocentii. Ian. Silvestri. Circumcisio. Epiphanie. Septem dies dominice passionis. et Resurrectionis cum septem diebus lequentibus. Ascensio. Penthecum. cum duobus diebus qui sequuntur. Matutinatis Johannis baptiste. Annunciationis dominice. et assumptionis virginis. et matutinatis et purificatio eiusdem. Duodecim apostolorum. beati Laurentij. Omnium sanctorum. sancti Martini: ac diebus dominicis. Dedicatio Ian. Michaelis. Item dedicatio cuiuscunq; oratorij. Item rogationes. diebus diebus ante ascensio. domini. Et illi festivitates quas lingui episcopi in suis episcopis cunctis populo et clero duxerint venerandas. Item statu Eusebii. q; festum inuentionis sancte Crucis. nonas May solenniter celebret. de conse. disti. l. Crucis. Item festum corporis Christi. ut in cle. dominum. de reli. et venera. sanctorum. Et nota inter predictos dies sunt quidam qui de facto non festantur: q; tum ad cessationem ab operib; et videntur abrogati per contrariam consuetudinem que in eis habet locum: cum non ita sint recepti: sicut est dominica et maius illa. Isti autem dies sunt tres dies rogationum. Quidaz enim non seruant omnes lepem dies passionis. et etiam totam octauam pasce. etiam quo ad celebrationem ab operibus. quia quasi ubiq; consuetudo est in contrarium. Metu tamen q; consuetudo non excusat q; tum ad f. sta iure d u ii. De feo autem dedicationis cuiuscunq; oratorij fuanus est colu etudo terre vel parochie. licet de iure aliud sit. Idem dicendum de festis euangelistarum quatuor doctorum principalium: seruandam. sive consuetudinem. Et archidi. floren. dicit in dispensatione. Et cum at illa q; se prohibita mulier. p. multa. 1. et p.

Zin autem episcopus cu[m] clero sine populo pos-
indiceret festum: D[icit] an. in dicto. c. conquestus.
refert Panormi. ibi dicit. olim obtinuisse q[uod] nō
er illam literam. Sed postea mutauit sententiaz
cens. q[uod] solus episcopus cum clero seu capitulo
de possit. quia in his que tendunt in animis fauo-
m: quilibet est subiectus episcopo. de fo. compre-
m sit. Sed Panor. ibi tenet oppositum. Nam
p[ro]p[ter]a m[od]o son[us] pub-
lici h[ab]et gl[ori]a ady-
m[on]i. Cei. q[ui]. dicit
q[uod] mulier de linea
sacra sot[us] possit p[ro]p[ter]
rara. t[em]p[or] finalis no-
finita pridie afor-
de. Et h[ab]et si ad.

Ferie

non sine mysterio in dicto.e.conquistus. et in die
ca. pronunciandum. fuit facta mentio etiam de po-
pulo. unde scias. qd licet in spectatibus ad iurisdictio-
nem episcopi. possit ipse cum capitulo facere statu-
ta. ut circa punitiones maleficior. vt in e. ut ani-
maz. de p. li. vi. Sed in alijs in quibz vertit in-
esse alior. non potest episcopus statuere sine con-
sensu illo. vel saltem debent esse presentes. vt no-
tabiliter dicit Inno. in e. vestra. de loca. Idem te-
net Federi. Idem archi. in di. c. pronunciandum.
Credit tñ Panor. qd ubi populus non haberet le-
gitimam chz. h̄dicendi. non obstatet h̄dictio. Du-
ta. Episcopus vult precipere festum sancti aliqui-
us. qui traxit originem de illo loco; vel quid si-
mile.

Quando debemus festū incipere? R. q̄tum
ad feriationem a vespera in vesperam. e.e. omnes.
Et intellige vesperam. i. sero. s. ab ultima parte di-
ei precedentis seu vigilie. s. immediate post xiiij.
horam vesp ad ultimam partem diei festi. Et hoc
intelligendum videſ de iure. Secus vbi eſſet con-
ſuetudinē in contrarium. put de facto eſt quasi vbi
qz. Et ideo arch. flo. in sum. dicit q̄ opātes in sab-
batis. vel vigiliis festinatum vesp ad terciam ho-
ram noctis. et ultra quasi ad mediaz noctem. ex eo
q̄ p̄muniter persone plus eo tempore in hec vo-
lunt ſibi ſuare q̄ alio. Et nifi quis illa tempe labo-
raret. vt ceteri amitteret in magna parte concur-
ſum pſonarū vnde et lucrum; videſ hoc poſſe tole-
rari. attento more generali patrie in hmoi. q̄uis
enī statutum ecclie in obſervatione ceflationis ab
operib⁹ dieb⁹ festiū ſit de vespera in vesperam.
s. sero. de conſe. diſt. iij. p̄nunciandum. tamē mos
patrie multum habet modiſicare inchoationem
et terminacionem festorū. cum etiaz habeat tollere
et instituere ipsa festa. ar. de conſe. diſt. iij. roga-
tiones. Et precipue attento. q̄ post sero diei festi poſ-
ſent laborare fini illud. e. p̄nunciandum. cum ta-
men non operent p̄muniter vesp ad medianam no-
ctem. et ſic videſ admittenda talis compensatio.
Sero vigilie cuſ sero festinatus. Si tamen ab offi-
cialib⁹ ad quos ſpectat talia regularē ordinare. q̄
post primam horam noctis. vel ſecundam ſub cer-
ta pena nullus opāreſ melius eſſet. et tunc omnes
tenerent ſuare. et ſuando nulli eoz fieret preudi-
cium.

+ **Additio** Exā
Exā adiūt hūc p̄mū

liter. sed non materialiter. ut cu^m quis in corde suo
meditatur aliquod scientiale. ordinatum ut ad p-
ximum et ipsius finem ad lucrum temporale. ut
est in adiuvante qui studet propter lucrum consequ-
endum. Tale enim opus seruile non prohibetur sub
pena peccati mortalis. Quoddam est opus seruile
materialiter et finaliter seu formaliter. Quando
scilicet ordinatur ad lucrum tanq; ad proximum et
ipsius finem. ut portare ligna vel lapides. vel scri-
bere principaliter propter lucrum et huiusmodi. Et
hoc opus seruile prohibetur pro pena peccati mor-
talis. Et hec distinctio facit ad multas questio-
nes.

Per primo an licet laborare in festis ad edificationem ecclesiarum et piorum locorum propios redditus non habentium. Et dicendum est per predictam distinctionem: quia sic, quia licet tale opus sit servile materialiter, non tamen finaliter. Et propter hoc dic Monachos, quod diebus dominicis et precipuis festis etiam beate virginis et apostolorum Petri et Pauli, et etiam die passionis possunt homines arare agros pauperum: et laborare ad opera eorum. Et similiter si non sit prohibitum ad edificationem ecclesiarum et piorum locorum propios redditus non habentium, ut ad portandum ligna et lapides et similia. **D**um tamen propter hunc modi laborem audiens missam et diuinam officia ad que homo tenetur, non dimittat. Non tamen predicta licet facere diebus pasche et pentecostes, nisi alsouietudo esset per episcopum approbata, et non licet tunc laborare per totam diem, vel usque ad magnam satiationem.

Secundo queritur an liceat scholarib⁹ vel doctrib⁹ in festis studere? Et patet responsio per predicta q⁹ sic: quia dato q⁹ tale studium sit seruile finaliter: non tamen est seruile materialiter: immo potest dici q⁹ in multis: tale studium non est seruile etiam finaliter: quia multi studentēs nō p̄cipaliter p̄ter lucrum s̄, p̄ter scientiam consiquidam. Et hoc est quod dicit Panormita in cōn̄nes extra eo. q⁹ nullo iure studium p̄hibetur immo suadetur in c. nunq̄ de conse. dist. v. Et maxime studium suadendum est iunioribus: quia relictō studio: voluntatibus intendunt: immo ad ecclesias vadunt ut videant pulcas dñas.

Tercio queritur, utrum scholares legentes debitis festiis excusentur. licet habeant aliquale salario. Et patet responsio per predicta quae quod principaliter non legunt propter lucrum. Quia dicta datur eis potius ut doceant et docant ut sic se affluescant; non tamen debent facere principaliter propter lucrum. Sed in consequentiis non nocet dummodo legant illis horis: quibus necessario non instatur circa diuinam. Doctores tandem legentes principaliter propter lucrum: nihil de peccato excusare. Ide de scholari, quantum est opus filiale et materialiter et finaliter.

¶ Quarto quero an in predictis diebus licet venari, piscari, vel auipari. Responsio patet ex predictis. Nam si quis talia operatur principaliter inter lucrum, tunc prohibetur, quia tunc est opus.

**ferme materialibus; finaliter, e-
clopulariter pro lacrum fū ad recre-
consequantem lobi restringat al-
poulis, visuā pī vīlū tū fan-
Quinta quæst. Sū lector scri-
spōlio part et prediū. Tū lam-
preco facere et facit ferpoles
hoc nullus modo licet; quia effe-
rialiter; finaliter; sū lectiones su-
mous postulare, vel scribere.
vel plumbō frēce pressum, poel-
sent mētēto retinere. Et hoc;
sū non ei opus fūle finaliter;
rent erga suas ad fidicā facer-
dū fibros alincos, nam tunc ell-
q; modo.
Sexto quæst. Quid de designa-
tū sumis per totam diem mes-
pungendū fūt abendo in tab-
pulas aquas reperunt in parte
et ponte per predicta q; sic, quia sū
fūle finaliter principale, sū pā-
cūr ut adiūcāt; sū in pāzūr in for-
luc; sū quām.
Sepmō quid de charib; et ad
instrumentis in sebū. Enī lecta
et prediū. Illas sū faciunt pācip-
tū et videt opus fūle vīdū; mo-
tū. Et submō instrumentis et
bōni et enām sine increta; lec-
tū flāmūs que requirent in coēta;**

P. Et ora. +
¶ Mors tamen q̄ quatuor de-
operari in frib. Nam et necel-
lo segento iacabat in agro, an
venerabat templa vel plumbas; p-
mox. Item non credimus pecca-
torum, qui in felibz. preparant e-
re deponit crinibus, si non petueri
celum, ut modo typarit, aut pompa-
calo remittat. Item non necessitatem
fari barbiton, ministrare ac par-
si in felibz. debeat, non poterat
tem eoz quibus seruuntur. De cas-
tatione linci. Sed illi qui de talibz.
excusant, si alter fibo non poteran-
dere. Alioquin non erat fin
quo ad barbiton fecerat barbiton,
de quo causa rationabilis est eoz
curvere, q̄y no possint differe pe-
ndendum de veteribz. peregrino-
mentibus qui non, ppter quellus
lre per necessitatem eoz que-
ridam fin. Deonal. Addit enim
vix Berol. sicut in sum. q̄c
laborare p sustentatioen suz in fami-
lio modo yō porci sustenta-
mentem dimum. Et hoc en-
tum compensatioen eoz.

Ferie

F. o. CV.

seruile materialiter & finaliter. Secus si non pri-
ncipaliter propter lucrum sed ad recreationem. Licet in
consequentiā sibi resultaret aliqua utilitas tem-
poralis. utputa pro vīsu suo & familie.

Potius, **V**ipula, p. **V**itruv. **T**ramme.
Quinto querit. An licet scribere in festis? **R**e-
spōsio patet ex predictis. Nam locare opas et pro-
recio facere ut faciunt scriptores conducti ad hoc.
hoc nullo modo licet; quia esset opus fuisse mate-
rialiter et finaliter; h[ab]eant unctiones suas notare. vel ser-
mones postillare. vel scribere. quos notant stilo.
vel plumbo facere possunt. preterim si alii non pos-
sent memoria retinere. Et hoc patet: quia hoc ca-
su non est opus fuisse finaliter. Secundum si tales loca-
rent opas suas ad predicta facienda. vel ad corrigē-
re libros alienos. nam tunc esset opus fuisse vitro-
re modo.

Sexto quenq[ue] quid de designatorib[us] q[uod] diebus se-
stius fere per totam diem morant in ecclesijs de-
pingendo seu retabendo in tabulis suis figuras
puleras; quas reperiunt in pariete. An licet. Di-
ci potest per predicta q[uod] sic. quia ibi non est opus
finie finaliter principaliter. h[oc] principaliter hoc fa-
cuit ut adiscant. Iz in p[ro]ntiaz in futurz de longin[us]
luc[is] p[ro]sequant.

Septimo. quid de cataristis & alijs qui suis vntur instrumentis in festis. An licet. Russio patet ex predictis. Nam si faciunt principaliter apter lucrum; vide opus finile utroq modo. sic prohibitum. Et si hmoi instrumentis vntur in coreis et hmoi etiam sine lucro; non licet. nisi cum circumstantis que requirunt in coreis; quas vide s. capi. Corea.

Mota tamen, q̄ quatuor de causis licitum est operari in festis. Prima est necessitas. Unde fm v̄. segetibus tacentibus in agro, aut fenis in prato, siue in tempore vel pluvia: possunt inde remoueri. Item non credunt peccare sacrificies et pincere; qui in festis preparant ea que comedere debent in crastino, si non potuerunt in die precedenti comode preparare; aut preparata sine periculo reseruare. Item ob necessitatem vident excusari barbari, et minatores ac paratores equorum si in festis hoc faciunt principaliter, ppter necessitatem eorum quibus seruuntur. Secus si, ppter cupiditate lucri. Sed et illi qui de talibus requirunt eos excusant, si alter sibi non poterant comedere prout. Alioquin non excusant fm, v̄. v̄. et Rōd, sed quo ad barbitonores barbam radentes, non video que causa rationabilis et excusabilis possit occurrere; q̄ nō possint differre post festa. Idem dicendum de vectib⁹ h̄ peregrinor⁹ in vehiculis aut iumentis: qui non, ppter questum tñ h̄ principaliter, ppter necessitatem eorum quibus h̄mōi opera impendunt fm Monal. Adde etiam predictis qd notar Archi, floren, in sum, q̄ cuiilibet licitum est laborare, p sustentatōe sui et familie in festis quando alio modo nō potest sustentari. Ita tamen q̄ non dimittant diuina. Et hoc etiam licet in maiori dōmīnūtātib⁹. Erit tū bona cautela hoc facere cum dissensione cēsi.

Additio 2° de laboratib^z ad 2° fitionez
lunari propterrat modestus. quod tempore huius mat*er*
tempore traductum proptera pria ratio letbona publicina.
Nono. 2° de adiutorio quod expediat in diis festis
lunari propterrat modestus. huius dicitur a deo regi
palu*m* propterrat. si non clau*m* illius nomoda par*m*
**Et ex propterrat gallo quod simili. de modis ba*m*
in filiis. 3° in talibus pripalitatz faciunt proptera?
finalizer. huius quod talia faciunt huius digniter op*m*
fazer in grat*ia* ratio. enarrabunt proptera theozoria*m***

Sed quid de molēdinis? Rū. Fm. v. In mo-
lēdinis adventum vel ad aquamque absq; ma-
gna opera hominis exercent. Credo fuādaz cō-
luctudinem regionis; non phibitam a prelatis.
Molēdina vō cum iumentis; debent conqui-
escere.

¶ Quid de viatoribz t cursoribz. R^u. Asteii. de
Rod. q siue hec faciunt p pecunia sine nō
non audet eos condemnare. Secunda causa ope-
randi in festis dicit^r raritas. Et ideo extra de ferijs
ca. licet. dicit. q dieb festiuis t dominicis licet ca-
pere allecia. quia non semp piscari possunt; s tem-
poribz determinatis. Tertia causa dicit^r paucitas
Non em. ppter quodlibet modicum opus quis
peccat mortaliter: operando in festis. vt si in vinea
velin agro purget quid modicum quod restabat
per incuriam. vel repeat fracturam in sepe t hu-
iusmodi.

Siquid quantum opus homo sine peccato facere possit; recurrerendum est ad arbitrium boni viri. Quarta causa dicitur pietas. Pietas enim suadet dari tutiores et curatores pupillis, et aliis miserabilis personis etiam diebus festinans. Suadet etiam pertinacia ad pacem et concordiam, ut L. et I. si. Possunt etiam omnibus diebus feriatis agi ea que sunt voluntarie iurisdictionis; ut adoptio, emancipatio, excommunicatio, absolucionis, ubi non requirit cause cognitione, puta in criminibus notorioribus et manumissione L. et I. actus, s. in his.

Quid de illis qui in vigiliis festorum feriandorum
mittunt equos vel alia ad ferendum necessaria in
die festo. **R.** Non, quia si ea que afferunt sunt ne-
cessaria ad diem festi. Ita quod sine eis non possent
ipsum comedere transire nec ante super his haben-
dis sibi poterant pruidere; possunt excusari propter
necessitatem, alios non maxime si facient hoc in fe-
sto, ut habeant sua vehicula, et alia ad quotidiana ope-
ra exercenda. Per huiusmodi enim necessitatem
sunt excusabiles vectores mercium et vinoꝝ ad lo-
ca remota; cum sine graui incommodo non possent
in festis vacare ab eundo et quadrigando. **I**dem
Asteii.

Quid de illis qui a dominis suis operari coguntur in festis? R. s. f. m. v. si iusto metu induci hoc faciunt excusantur. als tenent non obedire nisi in licitis et honestis. Qui vero debent dominis suis vetteram blandorum et afferunt diebus feriandis: ut diebus aliis vacare prius laboribus liberi possint: non est excusabilis: nisi forte ad hoc carta necessitas eos cogat. Idem Astien.

¶ An autem predicti qui compelluntur laborare
in festis: possint papere mercedem suam: **Dic q-**
sic: ne domini: ppter hoc pelmores ad operari fa-
ciendum reddant. Et ne ob delictum suum como-
dum consequant.

Vuid de cunctis ad mercata; que fiunt in festis.
R. s. fm. v. Si aliquis hoc faciat non consuetudinare; sed pro sua necessitate; non credo quod peccet mortaliter. Secus si consuetudinare; seu lucrandi cupiditate; maxime subtrahendo se a diuinis.

Feudum

Ant etiam si bmoi mercata phibita sunt a prelati illius loci. seu fonsitan excommunicata. Mercata tamen que ex quadam necessitate fiunt de v:etua libo & necessarijs ad diem aliquam: non credo illata esse. dum tamen ppter hoc non se subtrahant a diuino officio. Fran. at de may. in tractatu de x. peccatis dicit. qd in duobus casibz est peccatum mortale. Primo si die dominica tempore quo debet missam audire intendat mercationi. qd non patiuntur simul & semel missam audire & mercationem facere. Secundo esset peccatum mortale. quando episcopos excommunicaret omnes vendentes tali die quia in hoc qd excommunicat. phibet. Sed dicere qd aliquis post missam vel comeditionem veniens ad foz & bmoi: peccet mortaliter: non dicerem. qd illud non est a iure diuino habeclesia. Sed ecclesia iustinet. & non intendit ponere laqueum filiis suis. Et ideo credo qd nō peccet mortaliter. & multa sunt huius op. Idem pe. de pal. Idem archi. floren.

¶ Quid de itinerantib[us] die dominico, potest dici
itineratio tempore missæ est periculosa, nisi au-
dita missa, s[ed] post missas vel commemorationem p[ro]t[er] fieri
et ecclesia sic vult; vt ep[iscop]i et alij, nec credo q[uod] sit morta
le, hec s[ecundu]m r[ati]onem, vbi s[ic].
¶ Queritur de q[ua]ndis quotidiana. Episcopus fulmi-
nauit sententiam excommunicatois p[ro]tra laborantes
in festis ab ecclesia p[re]ceptis, quidam ob necessitatē
quandam imminentem. Pura, blada erant in cam-
pis, vel fena, imminebat tempestas et h[ab]emus. Item
causa pietatis circa edificatōem cuiusdam mona-
sterij aut ecclesie sacerdotis pauperculi laboravit
et h[ab]emus, an p[re]dicti incurvant excommunicationem.
Rūdef. q[uod] aut iste ep[iscop]us exp[re]ssit in tali sententia
q[uod] nullus in festis laboret nec causa necessitatis v[er]o
pietas vel h[ab]emus. et tunc dico q[uod] talis sententia nō
teneret est omnino nulla, quia p[re]tinet intolerabi-
lem errorem, quia est s[ic] iura exp[re]sse, quia cōtra c[on]tra-
f[ac]tum de f[ac]tū ibi nisi necessitas v[er]geat, vel pietas sua
deat, et s[ic] c[on]ligeret eo. t[em]p[or]e ecclesia indulget; circa ca-
ptionem allerton in diebus dominicis et alijs festis
non majoribus, sine quibus tamē allerton vita huma-
na etiā comode pertransire posset. Si autem nō
exp[re]ssit causam necessitatis, nec pietatis, tunc di-
co q[uod] talis sententia deberet intelligi finis ius omne
et interpretari, hoc est q[uod] p[re]s[er]v[an]t ius p[re]mune et tunc
intelligit. q[uod] non licet laborare in festis; exceptis
casibus de iure p[re]cessis, s[ic] necessitate, pietate et rarita-
te. Si tamen q[uod]s labores in festis: non existente
aliqua de p[re]dictis causis, tunc incurveret excommuni-
cationem. Per idem dico potest de excommuni-
catione lata s[ic] illos qui non audiunt missam in di-
ebus dominicis in ecclesia parochiali; s[ed] audiunt in
ecclesijs mendicantium. dico q[uod] talis sententia nō
teneret, quia est s[ic] iura, vt in c. et dominicis, et de
paro, vbi nō inhabet parochianus q[uod] possint an-
dire missam in ecclesijs mendicantium, immo eis
pedicit. s[ed] illud ea. solum, p[re]hibet q[uod] parochiani
missa eoz in ecclesia parochiali; vadant ad aliam ec-
clesiaz parochiale[m]. Et hoc vide, i. c. Missa. Item

sicut attentatum contra ius est ipso iure nullum.
vt in.c. vides. x. di. 7 in.l. non dubium. L. de leg.
Ita eriam attentatum contra consuetudinem ge
neralem totius orbis; est nullum. vt in.c. in his. t
c. catholica. xi. di. Item sicut ep̄us non p̄t artare
iuris omnine nec facere p̄stōneꝝ q̄ ius omnine artic
iis omnine nec facere p̄stōneꝝ qua p̄suetudo gene
ralis arceat.

Endum estrei immo
bilis:facta p homagio:beniula pessimo
Et nota fin De. helie in tractatu suo d
fendit. qd de natura huius pccus est q dominus
retinet sibi directum dominum et priuatem. vt
in li. seu ti. Quibus causis seu amit. c. vni-
do. quia vnde dominum transit in vasallum. Qd
pater. quia vasallus pot quasi vendicare. vt in li.
feudorum titulo. de inuestitura de re. ali. facta. c. vni-
co. Est ergo quasi dominus. als non vendicaret.
ff. deau. et ar. le. l. qnt. Tercio qd hisbz ciuile pos-
sessione. Quarto qvassallus bz niale possessione q
vasallus appellat fructuari? hysfructuari possi-
det naturaliter. vt ff. de acr. pos. l. naturalis. Dico
tamen q ius vasallicum possidet ciuilitatez naturaliter:
quia pscrbit. qd non faceret nisi ciuitatez po-
sideret. Quinto bmo contractus pslit in imobi-
lit. Sexto. quia si vasallus domino constitutum
seruitum non prestiterit: repellit a feudo. Septi-
mo quia sine voluntate domini feudum alienari
non potest. Octavo quia feudatio regulariter fit
in perpetuum. Mono quia dominus habet mit-
tere in possessionem valallum. Decimo quia si sit
controversia inter vasallos dominus recognoscit.
Sed secus est in emphiteota. Ratio diueritatis.
quia in contractu feudali dominus habet vasal-
lum: mediante iuramento personaliter obligatus.
Et ideo cum habeat iurisdictionem in personam.
multo fortius in rem. Sz dominus habet emphi-
teotam obligatum ratione rei. nec habet aliquod
ius qd pnsio solvatur. Ideo recognoscere non
potest. Undecimo vasallus non potest sine domi-
ni voluntate feudum impignorare. sed emphiteo-
ta bene potest. Ratio diueritatis: qui si vasallus
re pignori obligaret. credito: interim recipit fru-
ctus. Et dominus interim ex hoc pateretur dan-
num. quia de fructibus domino seruire tenetur. sec-
vbi emphiteota rem pignori obligat. dominus
ex hoc nullum damnum patitur. cum emphiteo-
ta teneatur domino prestat pensionem in pecu-
nia consistentem. Et ideo licet alius recipiat inte-
rim fructus. emphiteota solvendo dno pensione
satissimare pot. Duodecimo. quia vasallus alter
feudum dare non potest sine domini voluntate.
Sz emphiteota bene potest donare. Ratio. qui
magis est obligatus domino vasallus. pterfide-
litatem qd emphiteota. Cum personam ipius va-
salli elegerit. Ita qd alium subrogare non potest
in uno domino. Sed licet emphiteota alium loco
sui subrogare non possit alienando: tamen hoc si
bi permittitur ppter liberalitatem. cum ita possi-

ali⁹ rem meliorare; sicut ipse. Tercio decimo femina non potest succedere in feudum: nisi fuerit cōuentum. Sed femina in re emphiteotica succedere potest. Ratio diversitatis: quia feudum dāt ppter seruitum. Sed mulier non pōt ita bene fūre: sicut homo dñs. Sed res dāt in emphiteosim ppter melioratōēz: et ita bene pōt meliorare mīr si cur homo. Astēn tamen dicit. q̄ hoc fallit in duo bus casib⁹. Unus est si sit feudum feminē vel femme concessum: tunc enim deficiētib⁹ masculis ad feminas p̄tinebit. vt in titulo de beneficio femme. Secundus est si sit tali pacto acq̄situs. vt. s. deficiētib⁹ masculis ad feminas denoluaſ. quia qđ sūrētū est suuandum. vt in tit. de suc. fen. f. filia. Quartodecimo vasallus non potest alium vasallum facere sine domini voluntate. s. emphiteota potest. Ratio diversitatis: quia res dāt in emphiteosim ppter melioratōēm: s. ita bene potest meliorare. secundus: sicut prim⁹. iō p̄sens dominū nō requiriſ. s. feudum dāt ppter fuitum. Et q̄ potest non eque bene fūre secundus sicut primus. iō requiriſ p̄sens dominū. Quintodecimo quia pēsio non prestat. imo prestat fuitum certum vel in certum. put fuitur p̄uentum. Item q̄ non prestat aliquid p̄ introitū. Sextodecimo. q̄ vasallus nō tenet prestare fuitum nisi fuerit requisitus a dñs. Secus in emphiteota. Ratio diversitatis: q̄ emphiteota tenet prestare certam pensionē certa die. Dies autem interpellat p̄ domino. vasallus autē non tenet dominū. nisi sciat q̄ indiget. Decimo-septimo vasallus potest feudum dimittere sine domini voluntate. s. emphiteota non potest. Ratio diversitatis: q̄ feudum dāt amoīe vasalli. et ali⁹ quaz utilitatem p̄sequat̄. ideo nūm̄ si sine domini voluntate pōt renunciare. Sed res dāt in emphiteosim ppter melioratōēz: ppter utilitatē dñi. s. vt res meliorat̄. iō nūm̄ si sine dñi voluntate renunciare non potest.

Res imobiles ecclesie de nono non pūt dari in feudum. Nam et plati hoc urant. Sed res q̄ pā⁹ erant feudales. possunt iterz infeudari. puta si voſallus ppter aliquaz cāz pdat feudum: vel moriat̄. poterit platus pcedere filio ei⁹ vel alteri. ex de feu. ex parte.

Quomodo acquirit feudum? Rū. fin. Hosti. quadrupliciter. Primo p̄ inuestiturā. puta. cum ali⁹ tradit alicui possessionem rei imobilis corporaliter. vel cum bâculo. aut aliquo tali a domino q̄ dicit se p̄ hoc inuestire. Secundo acquirit p̄ id qđ loco inuestiture habet ut cum domino q̄ dicit alicui vade in possessionem illius feudi et teneas. p. feudo. Tercio acquirit p̄ scriptiōne. vt si. rū. annis tenuit feudum et dñs fuit. licet inuestitus nō fuerit. Quarto acquirit p̄ successionē. non quidem ex testamento s. potius ab intestato nec cui valet aliqua ordinatio defuncti in feudo facta. Natura autem huius successionsis talis est q̄ ascēdentes non succedunt in feudo. puta. pater filio. Descendentes autem sic. Et primo qđ filius patri: et non filia. Item nepos ex filio: et nō neptis

Et sic in infinitum. Postea sō succedunt collaterales. et si de p̄suetudine imperij non succedunt. filius filius. quo deficiente revertit ad imperatorē. et p̄fert cui vult. Et fin. Hosti. In omni feudo statim facta inuestitura. requiriſ iuramentum fidelitatis: nō ex pacto remissum sit. Et si et bis v̄bis vel similib⁹. Ego talis iuro ad sancta dei enaigelia. q̄ abbinc in antea ero fidelis tali. sicut debet esse vasallus domino suo: nec id: qđ mībi sub nomine fidelitatis p̄misit. pandam alii ad eius detrementum: me scientē. Et nota q̄ vasallus obligat dñs fin. q̄ p̄uentū est. et fin. q̄ feudi natura et causa et regionis ipsius et vicinaz p̄suetudo requiri qđ deficiētib⁹ poterit vti iure scripto.

In plurib⁹ autem obligat vasallus dñs. Primo ne sit ei in aliqd dāminū de corpore suo: si vitabit et impedit. Secundo ne id qđ dominus facere intendit: et facile potest fieri reddat ei difficile vel impossibile. s. latenter p̄tra p̄curando. Tercio ne reueler secretum sui domini alicui maxime qui posset obesse. Similiter nē illa p̄ que minus tur̄ fieret. Quarto ne sit contra eius iusticiam vel honestatē. s. de honestando filiam vel uxorem. malitando eius famam dicto. facto vel p̄sensu. Qui to ne aqud dāminū in temporalib⁹ ei faciat. vel vtilitatem impedit. Sexto vt fideliter p̄beat ei p̄silium quo ad verbum et auxilium. s. de reb⁹ et p̄sona sua. p̄bank hec in li. feu. de forma fide. c. i. xxi. q. v. c. de forma extra di. urem. c. ego. Item licet vasallus non debeat esse p̄ alijs contra dominum sūrum. extra de postu. c. fi. tamen. p̄ se et suis hominib⁹. potest et petere et defendere ius suū. ar. de urem. petitio.

Quibus ex causis amittat̄ feudum. Rū. fin. Hosti. Primo qđ amittit. si vasallus fuerit cleric⁹ vel religiosus. quia nec tales incedunt in feudo. xxii. q. viii. f. i. Secundo amittit si heres vasallū fieri p̄ annum et diem q̄ non petierit a domino inuestitum feudi. Similiter et si ipse vasallus post mortem domini non petierit ab heredib⁹ domini. vt in li. feudo. in quibus causis feu. amitt. c. i. Et hoc verum: nisi ipse vasallus fuerit minor annis. xiiij. q̄ talis non cogitur fidelitatem facere. Item nū sit miles qui habet pro termino annum et mensem. Item nū iusta causa impedierit. vt in li. feudo. de p̄bi. feu. alie. per lotarium. Et intelligitur iusta causa ut per mortem. vel capitales inimicicias. vel aliaz iustum absentiam. Tercio amittitur. cum vasallus trib⁹ vicib⁹ coazim paribus et huiusmodi requisitus fidelitatem iurare noluerit: quis dominus paratus sit facere inuestitaram. Quarto si vasallus infeudauerit feudum alia lege q̄ ea: quaz ipse habet. vel in talem vasallum qui feudum seruare non potest. Quinto si vasallus interfecit suum. p̄prium germanum vel germani filium vel aliquid commiserit qđ paricidij nomine cotineat ad hoc. vt totam hereditatem habeat. De paricidis habes. i. Paricida. Sexto si vasallus dimisit dominum suum in p̄cio: non mortuum nec ad mortem vulneratus. Similiter ppter alias multas in-

Feudum

gratitudines: que enumerantur in li. feudo. in ti.
qui. mo. feu. amit. c. j. z. ii. Septimo si vasallus sci-
enter negaverit feudum aut partem. aut conditio
nem eius. Secus si igno: anter. qd si vasallus non
vult ostendere de parte feudi: presumetur qd totū
teneat in feodi. Octavo si vasallus feudum ali-
enauerit. Et si quidem p. parte alienauerit: illam
partem amittit. et libere ad dominū reuerte nul-
la p̄scriptione obstante. Nec p̄derit vasallo si pe-
factam alienationem recuperauerit feudum ipm
nisi igno: anter alienasset. Mono si vasallus dūm
acculauerit. aut si testimonium contra ipsum rule-
rit in causa non tñ criminali f̄ etiam ciuili. Licit
quidam dixerit qd in ciuili potest. Decimo si va-
sallus vocatus domino: qd secum vadat in expe-
ditione publica. puta. vocatus ab imperatore ut se-
cum veniat romam p̄ suscipienda corona et hmoi
non venient. nec alium p̄ se domino suo acceptu
miseric. vele stipendia milicie non dederit. Et qd
dem quando. ppter fidelitatem non servataz amit-
tit et feudum: non intelligit ipso iure sed per sen-
tientiam. Si vo alienatum fuerit: ipso iure perdit
fin Inno.

Domino amittit ins qd in feudo habet. R. fm l'Hostic. Sicut vasallus amittit feudum propter culpam. ita dominus propteratem feudi. vt in li. seu. si de feu. pto. su. c. domino amittere. Dominus enim vasallo debet vicem reperire. vt in li. feudo. ti. de forma fide. c. j. in si. Et si non dependent. merito censibus maleficius. vt est ille q contra vasallum dephenitus fuerit perfidus. xxiij. q. v. de forma. xxv. distin. esto subiectus. extra de iure urban. peruenit. Et talis etiam punitur iure quod habet in vasallum: t seudug transit ad superiorem. non tamen ipso iure sed per sententiam.

Quid si dominus moriens plures filios relinquit. nunquid vasallus iurabit fidelitatem omnibus. R. non puto. quoniam vasallus non cogit p uno fendo plures habere dominos: maxime in comitatibus. ducatus. marchionatibus. qui hodie diuini non possunt. Sed si vasallus moriens plures filios reliquit omnes dnt iurare fidelitatem: si feudum indiuisum hnt. h. si ex divisione. totum feudum ad viuum peruenenter ille solus iurabit.

Vtrum filius repudians hereditatem patris, possit retinere feudum. R^u. fm. Hostiū. non. sⁱ aut totum debet retinere aut totum repudiare. nⁱ si forte cum dominus tanq^z de novo beneficium uestiat: agnatis consentientib^z. tunc enim bene refinet feudum sine aliquo onere hereditarie. et dicuntur agnati qui per virilem sexum descendunt Logiati vo qui per femineum. Agnati vo bene possunt aliquod feudum retinere repudiata hereditate. ut in constitutione Federici. an agnat vel filius defuncti: repudiata hereditate. possit feudum retinere. c. si attingerit.

Quodrum fendum possit per vasallum legari ecclie*sic Rū. fm Hostien.* Si fendum fuit de came

ra domini et ad tempus dattum: non potest legari
nece etiam heres succedit. Similiter etiam eccliesie
non potest legari si de natura feudi est quod post aliis
fiuat in ipsa persona. Et in tali non succedit clericus
etiam si sit filius filii Hosti. Si vis sit paternum et
perpetuum, tunc potest per animam legari: nisi con-
suetudo repugnet. Mota tamen in Hosti. quod libi
antiqui non habent in illa lege impialem de pbi-
feu. alie. per Federi. vbi de hoc dicit. Illam clausulas
sez per animam indicare. unde vel illud ybum remo-
ue. vei intellige quod est plonale vel tpaule vel etiaz quod
fit in fraudem. Et de hoc quod dicit Hosti. quod tpa-
le feendum non potest alienari. Secus si ppterium.
quia tunc alienari potest. et in mortuorio eccliesie
dari. Panormitanus in cetera parte. de feu. appro-
bat hoc dictum. Et dicit quod hoc non repertis ibi ab
aliquo reprobatum.

Quid si vasallus permittat crimen lese maiestatis principem; ppter qd publicans omnia bona sua nunquid ad principem pertinet bona feudalis? Risi. Sust. dur. q ius in re qd competitet vasallo. L. vtile dominium pertinet ad principem. Et directum dominii apud immediatus dominii remanebit, quia hoc non decet principem, p feudo fure nec p senec p substitutum. Princeps per curiam recipiet, p extirpatione utilis dominij. Et dominus hoc immediatus recipiet partem alieni pecunie p directo dominio. ff. dele. ij. qui solidum. f. scilicet em p vendere rem quam cum alio habet p munere restituendo alteri, p rata pecunij; partem. L. de coi. re. al. l. ij.

Nunquid ob delictum patria filius pdat sedum. si tale fuit delictum. ppter qd pater perderet feudū. **R**is. **H**of. dicit standū consuetudinibz locoz pstitutionibz feudor. **D**y. in regula non dicit q aut feudum est paternū id est quia habuit originem in persona patris. Et tunc filii piauat iure feudi. **E**st est a generē vteriori: tunc lecus. Et cum hac opinione transeunt **Io. an. 7. d. an. in. c.** ex parte de seu. **S**z **P**ano: ibi plenius distinguit. iuxta no. per **B**art. in. l. eum qui ff. de interdie. et in. l. vt iuris iurandi. **S**. si liberi. ff. de op. li. q aut pater omisit delictum. ppter qd directe venit priuandus feudo. vt quia alienauit feudum. vel commisit delictum p tenoreni iuramenti. Et tunc nec filio. etiam si pcessit a generē vteriori. ar. in. l. ff. si quis ali. te. pbi. t. in. l. cum ratio naturalis. ff. de bo. pscip. vbi patet. q delictum vni nec est omnibus primioribz qui sunt inferiores gradus. vnde si quis interfecit planguinum cui debet succedere ab intestato. fiscus occupat hereditatem. nec venit ali consanguinei qui sunt inferiores in gđu. vt in. d. l. cum ratio. et qd ibi no. Si autem non est tale delictum. ppter qd domin⁹ puer directe feudo. h p quandaz psequentiaz. pta quia est damnatus; ob aliquod beneficium. Ita q bona veniant publicanda. Et tunc procedit distinctio. **D**y. Nam si feudum est paternū nocet filio. Secus si est a generē vteriori. Et nota q eadem questio potest formari in iure patronatus. Nunquid pa-

bucatis omnibus perdiuntur
nus quod deficit a suis antiquis
notabiliter. q. xii. his
iudicis secularis pollici punare late
tus occidit. Enimque punare lati
blicanorum doceo. unde etiam bo
tis puerum. i.e. dissimilat. qae dicit
enim erit machatio. et c
infames. sed l. m. mare. qae
non incident in infamias. sed p
rebona. qdno.

Ides. Dicit omne
residuum explicita. sed in
crederet sine scire commes-
plicata. Nam in Dore. iij. q. et qui
fuit ad quam quibus tenet. tunc que-
rit. sicut fore omnino laicus. Quid oper-
tum est. maxime ad uitium de
tempore credere de domini. q. et quod
malorum. et remunerato omnia de
articulos sufficiat et credat simili-
tudinem q. et credat vez effigie ac quicun-
que theologia. Sed banc mentituram de
decimam parte pectoris. quicunque ha-
bit. Nam tenent lumen explicite
ut res publica fidei qui sententiam in
de concordia. et in palio generis
dicit. iij. c. viii. Secundum quo tenet
se huius ora predicta opponere et
etiam glosa confutare. ne de heret-
ico animo. apono.

rect. you s. q. tu talis ratione natura
maior est huius velut p. sed q. tres
res distincte ab iniunct. vel alio
do sic credat. quia credit ecclesia
am opinionem fidei cedet. lap
defendat errorum; q. paratus sit
dicit catholica ecclesia. nunq. bere
antic male opponit. tamen ne
falsi fides ecclesie. hoc etiam n
am. min. c. f. c. a. c. i. 2. Mofin
f. d. m. n. c. f. c. a. c. i. 2. Mofin

1 En autem ecclesia universalis per
petuum a nobis et iij de sen-
tientia nes potest errare. s.
videt. Et p hoc tantum otium
trahit in cuanadie. fcc.

bucatis omnibus bonis; perdant filii ius patronatus quod defecit a suis antiquioribz. Vide glo. notabilem. vbi q. viij. filii, que tractat. nunquid iudex secularis possit pruare laicu[m] iure patronatus ecclesie. Et nunq[ue] veniat cum vniuersali publicatione bonoz. vide etiam bonam glo. in. c. sati puerum. vbi distin. que dicit. q[ui] licet pater comiserit criminis maiestatis. ex quo filii efficiunt infames. L. ad. l. iul. maie. l. quisq[ue] filii tunc clerici non inuidit in infamia. Et p[er] o[mn]is non d[icitur] p[ro]re bona. q[ui] no.

Oltimo querit de q[ui]one quotidiana. Pone q[ui] vasallus alienavit feudum irrequisito domino. h[oc] apposuit clausulam. saluo iure domini. nunquid iste nibilominus perdat feudum. Panor. vbi s. dicit Bal. t. coll. que sit causa bene amit. c. j. tene[re] q[ui] sic: quia factum subsequens est contrarium prestationi. Ad hoc. c. ea te. d. iureu. Secus dicit si adiecerit hec verba. q[ui] nec aliter. nec alio modo aliae intendit. q[ui] no. Dpank ergo hec vba q[ui] d[icitur] contradicente non videat facta alienatio. Hec Panor.

Fides. Vt omnes teneant habeat fidem explicita. s. An quilibet teneat credere seu scire omnes articulos fidei explicita. Rn. fm. Dire. li. j. q[ui] est quedaz fidei mensura ad quam quilibet tenet. et que sufficit similitudo. et forte omnibus laicis. s. q[ui] oportet quilibet discernentem et maxime adutum ad fidem accedentem; credere q[ui] deus est. et q[ui] est punitor omnium maloz; et remunerator omnium bonoz. Alios aut articulos sufficit q[ui] credat similiiter et implicite. id est q[ui] credat ver[itate] esse; quicquid credit ecclesia catholica. Sed hanc mensuram debent clerici exercere; maxime prelati; et quicquid habent curas anime. Nam tenent scire explicita et distincte omnes articulos fidei qui continent in symbolis. Lredo. et quicquid vult. et in psilio generali edito. xxxvij. distin. c. i. ii. t. iii. Episcopi vero tenent plus scire. vt se[ntentia] scient circa predicta opponere et respondere et hereticos p[ro]equi et confutare. ex de hereti. excommunicatis. et primo.

Sed quid p[ro]dest laicis fides implicita? Rn. direct. vbi s. q[ui] si talis ratione naturali dicat q[ui] pater maior est filio; vel prior. vel q[ui] tres p[ro]sone sunt tres res distincte ab iniuicem. vel aliud simile; dummodo sic credit. quia credit ecclesiam sic credere. et suam opinionem fidei ecclie supponat. nec suum defendat errorem; h[oc] paratus sit credere; sicut credit catholica ecclie. nunc[que] hereticus iudicat. q[ui] licet scire male opinet. tamen non est illa fides sua. sed est fides ecclie. hoc etiam notat Innocent. de sum. trini. t. fi. ca. c. j. t. Hostien. in. p[ro]hemio circa si. Idem panor.

An autem ecclia vniuersalis possit errare. Rn. Panor. in. c. a nobis. el. ii. de sen. ex. dicit q[ui] ecclesia vniuersalis non potest errare. s. in fide seu articulis fidei. Et p[er] hoc tantum orauit Christus ad patrem suum in euangelio. Ego p[er] te oravi petre t[ame]n. Et

sic intellige. c. a recta. trin. q. i. In alijs autem non solum eccl[esi]a particularis ver[itate] etiam vniuersalis. s. collectio fidelium; seu plenum generale potest errare et de hoc est rex. clarus in. d. c. a nobis. vbi dicit. q[ui] iudicium dei; veritati que nunq[ue] fallit nec fallit super infinitum. Judicium autem ecclie nonnumquam opinione sequitur; quam fallere sepe ostingit et fallit. Et sic finit Panor. iste ter. d[icitur] intelligi indistincte. q[ui] ead[em] res est in ecclia vniuersali. Nam et plenum generale per quod representat ecclia vniuersalis; bene posset errare excommunicando de facto platum; qui non erat excommunicandus ex causa latenti; q[ui] non potest diminuere licet locum dei teneat in terris. vt in. c. vt n[on] m. vt ec. bene. Sicut errauit plenum sicut p[ro]missionis p[er]tinentium inter raptorem et raptam. Et dictum Hieronimi melius sententis postea fuit platum statuto pluri[us] vt. p[ro]ba. xxxvij. q. ii. in. c. tria. Juncto. c. placuit. Et additum ad predicta glo. in. c. vnoico. de reliet. ve. san. li. vi. que singulariter dicit. q[ui] in canonizatione sanctorum non est credendum ecclie errare. Iz accedere posse est rex. in. d. c. a nobis. hec glo.

Querit an frangat fidem frangenti sibi; peccet mortaliter. de quo h[oc]. xiii. q. i. c. noli. Rn. fm. Panor. in. c. p[ro]uenit. el. ii. de iureu. q[ui] illa autoritas d[icitur] intelligi; quoniam due obligationes respectu[m] adiuvicem. vt q[ui] ego. p[ro]missi tibi certum quid; q[ui] p[ro]missisti mihi aliquod aliud. Et tunc si non adimplies ex parte tua. nec ego teneo ex parte mea. Et ita d[icitur] intelligi dicta auctoritas. Quicquid vo obligaciones non respectuant adiuvicem. i. non sicut enim ad idem factum h[oc] ad diuersum. p[ro]misisti tibi similiiter dare certum librum; et iurauit. Tu eni[m] postea similiiter iurasti aliquid p[ro] me facere. Certe; licet ego non adimplam p[ro]missionem meam; tu tamen non euitas p[ro] iure um. si difers adimplere p[ro]missionem tuam. q[ui] tu non p[ro]missisti r[ati]one p[ro]missionis mee h[ab]simus. Et de spe ad spem non admittit p[ro]p[ri]etatem. vt nota in. c. ii. de depo.

Filius. Nota ex dictis Panor. in. c. innotuit. de elec. et in. c. tanta. q[ui] si sunt le. q[ui] qdaz sunt filii legitiimi tui; vt adoptiu[m] vel arragi. et dicunt legitiimi tui. q[ui] fm. n[on] s[unt] sunt filii. h[oc] fm. leges d[icitur] iuratax. et isti si sunt emancipati a p[ro]legitimo. in nullo succedit ipsi p[ro]li. h[oc] si ne sunt emancipati; succedit p[ro]legitimo vniacum legi timis et naturalibus. De hoc vide s. Adoptio. Quidaz si filii legitiimi et naturales ut si natu ex limo m[od]o vero vel putatiuo. Et dicunt naturales. q[ui] h[oc] natura si geniti. dicunt legitiimi; q[ui] p[ro]lelio pentit est approbata a lege. Iste succedit pentito ab intentio. Vnde obo exclusis ipsi p[er]serunt. vt in aut. de bere. que ab intentio. Et sunt quasi domini viventi p[er] gentibus. Solum enim deest eis administratio. vt insit. de bere. qua. et dif. s. h[ab]sunt. Et ideo ex consuetudine a lege inducta filii comutum appellantur comites. etiam in vita parentum. vt no. xxvij. q. i. c. si. iuncta glo. Quidam sunt filii spirituales et legitimati. vt suscepti et baptizate. vel confirmatione. Et isti in nullo succedunt parentibus spiritua-

Filius

ibus. Quidam sunt filii naturales tñi. et generaliter omnes nati ex coitu possunt dici naturales. sed aliquis est coitus non approbatus a lege. seu qui a lege nomen non sumit. ut cum consanguinea vel coniugata. vel adultera. vel ex meretrice. vel ex concubina: cum quis habeat plures. vel ex concubina: quia non habuit ex indubitate affectu. Et hi per legem ciuilem vocantur spuri. Et et alius cotit: qui est cum una concubina retenta in domo. Et isti filii nati et hoc coitus vocantur per legem ciuilem naturales tñi. ut patet per Bar. in. I. in concubinatu. ff. de concubi. vbi querit. Quid si aliquis habet unam mulierem extra dominum suum. utrum ista dicatur concubina: adeo qd filii natii ex ea dicantur nati ex concubina: Blo. ibi dicit. qd non. quia requiritur habitatio simul. Istud enim tenet Hy. dicens. qd ipi concubinatu requirit indubitate affectus sicut in uxore: cuius affectus presumptus inducit p cohitionem.

An autem isti filij tam spuri q̄ naturales succedant parentibus. Dic concludendo dicta glo. in. l. si qua illustris. L. ad orphi. et Bar. ibi zin. l. si gener. ff. de his qui. vt indi. et Panormitanus in dicto. c. tanta. q̄ spuri qui habent patrem incertum. vt nata vulgo: ex coetu meretricali qui coyt⁹ non est dannabilis fm Ly. in dicta. l. si qua. qui non accusantur ppter vilitatem vite. Iisti succedunt matri equaliter cum legitimis. vt institu. de succ. cogn. S. vulgo. fallit in matre illustri. vt in dicta. l. si qua. Patri vo in nullo succedunt. etiam non extantibus liberis. vel coninge. Si vo est spuri natus ex coetu reprobato. tunc isti tales non succedit. ne q̄ patri. neq; matr. vt in Autentica. qui. mo. na. effi. le. S. si. Ille autem dicitur ex damnato coetu fm Ly. in autenti. ex complexu. L. de ince. nup. qui potest accusari. vt adulterij. stupri. et generaliter natus ex muliere: quaz quis non potest habere in uxori ratione consanguinitatis. affinitatis. religionis. vel ordinis. vel alterius matrimonij. seu cum quis babet plures vel etia; duas concubinas simul. Et hi omnes nati a patre. nec a matre fm leges alende sunt. Natus vo ex meretrice alelius est a matre. talis enim coetus licet sit dannabilis in foro conscientie: non tame in foro ciuili. Idem dicit Ly. de nato ex muliere q̄ seruit in cauponā. et ministrat vina intemperante: q̄ alelius est a matre. vt. l. si ea que. t. l. que adulterium. L. de adulteri. Natus vo ex concubinario coetu succedunt matri cum legitimis. vt in dicta. l. si qua. etiam si sit illustris. Et isti succedunt patri ab intestato in duabus vnijs totius hereditatis: dummodo non extent filii legitimi. vel coiunt legitimā. vt in Autentica. licet parentes. L. de na. li. Et fm glo. in dicto. c. tanta. et in. c. nisi cum pridem. de renunc. hoc procedit etiam de iure canonico. licet Goff. fuerit in contraria opinione. s. Molstien. tenet primam opinionem quam etiam sequit⁹ Panor. quia in hereditatib⁹ standuz est in ciuii. ex quo ius canonicum non disponit in contrarium.

Si autem queras: quare est q̄ spuri⁹ qui habet patrem incertum non succedunt patri sed matrī. Glo. in dicta. l. si qua. dicit q̄ huūsimē spuri⁹ succedunt matrī ⁊ non patri: cum habeat incertum. nāz si haberet certum. tunc succederet in dubiis vniuersi: eo modo quo dictum est. nec huūsimē spuri⁹ succedunt matrī: si est illustris. p. ter. in dicta. l. si qua. ibi. Illustrib⁹: nominari spuri⁹. satis iniuriosum est. Et hoc est q̄ dicit Bar. in. l. ex facto. ff. ad trebel. q̄ in prīmlegi⁹ legitimatis p̄ imperatorem sibi concessis excepti filios spuri⁹ illustrium ⁊ spectabilium psonarum. Et hoc quia in illis omnibus illa soboles plus abesse retur.

Tan autem predictis spurijs ex damnato coetu posuit aliquid relinquiri. Rtu. Bart. in Autent. ex complexu. L. de ince. nup. dicit. qd licet de iure ci- uili per illam autenticaz huiusmodi spurij sint in- digni omni substantia. adeo qd nibil potest ei do- nari. nec testamento relinquiri ab eorum patre. immo nec alendi sunt. Sed de iure canonico secus. vt extra de eo qui duxit in ma. c. cum haberet. Et per hoc dicit se consuluisse; qd vlsq ad sufficientem quantitatem pro alimentis pater potest hinc filio spurio relinquere. Et eodem medo filie sue spuri p dote sua. quia sine aliqua dote non potest ali- neqz nubere.

Duero an pentes istis spurijs succeedant. R. si Bar. in dict. l. si gener. dicit q̄ eodem modo quo isti filii succedunt parentibus. ita parentes ipsi filijs.

VQuero vtrum sit aliquis modus per quem pa-
ter possit relinquere filio spurio? **R**espondet.
Bart. in dicta. l. si gener. dicit. q est vnus clavis.
Mam de iure canonico talis filius debet alia pa-
tre. vnde erit modus q relinquatur sibi tantum
q sufficiat ad alimenta. **H**oc modo: relinquatur filio
spurio in vita sua fundum pto alimentis. et post
mortem sit suorum filiorum; quibus porest reli-
qui. vt. l. l. L. de natura. l. **I**dem dico in dote. q
dotis falso est sicut alimentorum. Et ita dicit de
facto se consuluisse. **E**t hoc. nisi excedat magnam
quantitatem. **M**am tunc forte presumetur fraus
p. l. j. L. de natura. l. **A**lius casum habes. j. **S**ecunda
casus. q. trix. videlicet eundem Bart. in. l. is q
ex bonis. de vul. et pu. sub. vbi notat ex illa. l. mira-
bili. q licet naturalis. vel spurius. phibeatur suc-
cedere patri. tamen non prohibetur fratri suo pu-
pillo succedere etiam ex iudicio patris. **C**asus est
fin eam de naturali filio in dicta. l. si is. De spurio
vo notat glo. in Autenti. qui. mo. na. celi. siu. in fi.
coll. vii. que notabiliter dicit. q si vulgariter sub-
stituat: non possit. quia patri heres esse videtur.
Si pupillariter pot. quasi pupilli sit heres. ut in
dicta. l. si is.

VQuero quid debeat facere fin p̄scientiam ille,
in cuius p̄scientia pm̄issum est de restituendo spin
rio. **Rū.** Bar. in. d.l. si gener. ḡ salua rōne theolo
goz legaliter loquendo; d3 dare fiscoz: r̄nō sp̄nto
nec retinere p̄se.

1 An ante ipsa spuma teneatur re-
q[uod] accipit a p[ro]p[ter]e a[ct]u h[ab]et. L[et] de na-
go de eo, quod accepit ultra sufficient-
tatem alimentorum. Dicit p[er] q[uod] dicta
teneatur.

Planoq[ue] adhuc
sit relinquit vel dari aliquid quocunq[ue]
vivis. **S**ic in antenore qui mo. na.
dicta si familiare legi non prohibeatur
enim licet que expedit, p[ro]b[us] non
hoc enim dicit **P**aulus de taffro q[ui]
exequos sibi amarum voluntatum:
filio suo naturali q[ui]d est esse darum
peri, quia non dicunt; dare de suis se
per. **E**cadem ratione potest dia. **I**dem
siquius.

*Quo ad hanc legem
trinomum si legimus quod ad omnia
nostris in ea causa, qui si sunt
debet, et facias ut vocet in feudi
bonorum. Et sicut habes inferre q[ui] cra
na nostris quibus appellandae legitime
legitimus per legeos matrimonii
cum legante manus, procti etiam
est. Postea, q[ui] communiter docet,
anavitis in libro feodiun in titulo, s.
vbi dicatur q[ui] naturalis legitimi
nus in feodiis, sed illi tenuis intelligi
tur per referendum principis quia cu
mato sit strenuus et sanctus dispehito
et reformanda, vt in ea q[ui] dictio, s.
affi. Sed matrimonium tamq[ue] fau
gar omnia precedenda. Item si rei
casa potest ipsam habilitate ac fide
licitate mentem, et notabiliter vi
go bonius matrimonii sequens, qd
tingitur contractum ante nuptiis
Evidenter habendus est si legitime d
atur matrimonio, pro hoc bonus ter
in causa debet, vbi dicunt q[ui] p[ro]m
in episcopatu[m] et legite namur? .
mo matrimonio, tamen legitimatus q[ui]
matrimonio portug in op[er]o, vt notat
doc in c. invenias becer.*

Virum malum parentis non nocet filii. q; non nocet quo ad deum. Sed dum quo ad penam temporalem. Ivi se vide Directorium lib. i. item lxxv in quatuor calibus malitia parentum quo ad successionem: etiam si filii suorum est in crimen lese maiestatis et criminis heresis extra deo. ve
tendit in crimen lese maiestatis
et non succedit. vj. q. i. si cui
nec quisquis. Teritus quando pa-
titulatum domino a quo teneretur
dei multaludo o'mori. et de pen-
itentia nocturna. Ver. 2 Hostio. Q
uestus fuerit cardinalem. vel pen-
itentiam sibi dicitur et quidam beredat.

Filius

F. CVIII.

An autem ipse spiritus teneatur restituere illud quod accepit a patre **S**icut licet. **L**. de na. li. Intellige de eo quod accipit ultra sufficentem quantitatem alimentoꝝ. Dicitur potest quod predicta quae restituere tenetur.

Munquid autem tali spirito ab extraneo possit relinqui, vel dari aliquid quocumque titulo inter viuos. **S**lo. in autentico qui. mo. na. effi. sui in si. dicit qd sic cum illa lege non prohibetur. **O**mnia enim licent que expresse prohibita non sunt. **E**t per hoc etiam dicit Paulus de castro. qd si pater esset executor ultimam voluntatem: poterit dare filio suo naturali id quod esset daturus aliis pauperi, quia non dicetur dare de suo sed de alieno. **E**t eadem ratione potest dici. **I**dem si esset filius surus.

Quo an filius legitimatus per sequens matrimonium sit legitimus quo ad omnia? Rn. panomitanus in ca. tanta. qui si. sunt leg. post glo- dicit q. sic. ac etiay et succedat in feudum eius pa- tronatus. Et sic habes inferre q. etiam in mate- ria restringibili appellatione legitime nati. venit legitimatus per sequens matrimonium. Singil- enim legitime natus. prout etiam tenet Iaco. de bel. et Hosti. et communiter docto. Nec ob. c. naturales. in libro feudorum in titulo. si de feudo et. vbi dicitur q. naturalis et legitimatus non iuc- cedit in feudis. led ille textus intelligitur de legiti- matio per rescriptum principis. quia cum illa legi- timatio sit stricti juris. tanq; dispositio contra ius est restringenda. vt in ca. q. dilectio. de consang. et affi. Sed matrimonium tanq; favorabile pur- gat omnia precedentia. Item si rescriptum prin- cipis potest ipsum habilitare ad feudis. si de hoc fecit ibi mentionem. vt notabiliter vult ibi glo. er- go fortius matrimonii sequens. qd trahit retro singuliter contractum ante nativitatem filiorum. Et sic sunt isti habendi: ac si legitime defecissent favore matrimonij. pro hoc bonus tex. in. c. cum in cunctis. de elect. vbi dicitur q. promouendus in episcopum: debet esse legitime nat. et de legiti- mo matrimonio. et tamen legitimatus per sequens matrimonii. pot eligi in epm. vt notat glo. et coit doc. in. c. innotuit. de elec.

Vtrum malicia parentis noceat filio et contra
Ri. q. non nocet quo ad deum. Sed si loget inter-
dum quo ad penam temporalem. lvij. dist. nunc. q.
Et vide Directoriam lib. i. titu. lxxv. vbi vult q.
in quatuor casibus malicia parentum nocet filiis
quo ad successionem: etiam si filii sunt legitimi.
Primum est in crimen lese maiestatis spiritualis.
ut crimen heresi. extra de here. vergentis. Se-
cundus in crimen lese maiestatis temporalis.
vbi filii non succedunt. vi. q. i. si quis. L. ad. l. int.
mai. qui quis. Tercius quando pater non fuerit
fideliterum domino a quo tener feudum occiden-
do. vel mutuando et bmo. ex de penis in cibis das
vbi hec notant Ber. et Hostier. Quartus si p.
insecutus fuerit cardinalem. vel puerum et filij
non habebit ex eiusdem hereditate. ex de penis.

Felicitis libro. vi.

Queritur quidam habuit filium ex concubina et dimisso duxit uxorem: ex qua suscepit filios. uxore mortua contraxit cum concubina: tuta legitimus est filius. d.c.tanta. Consuetudo autem est in partibus illis qd primogenitus succedat patri. vel in toto vel in maior parte. natus ex concubina vult succedere quasi primogenitus natus ex uxore prima. econtra. quia licet ille primogenitus sit non tamē primo legitimatus est. sed qui est natus ex matrimonio primo. Queritur quis debeat succedere: Et videtur qd natus ex concubina quia constat qd primogenitus est. et qd legitimus est. Et qd talis filius succedat manifeste probatur. L. de natura. li. auten. Item si quis. Item talis filius admittitur ad spiritualia. d.c. per venerabilem. Et spiritualia maiora sunt temporalibus. xviij. dist. duo. Item legitimatio ista: de beneficio iuris. puenit. ergo largissime est interpretanda. ex tra de dona. cum dilectus. Item cum aliquis ex testamento succedit: sufficit qd sit capax tempore testamento et moris. et tempore adire hereditatis. Insti. de here. qua. 7. dis. 5. in extraneis. Hic fin Hostie. et Bar. bix. qd qui primo fuit legitimatus. s.l. de primo matrimonio natus obtinebit. qd non sufficit qd sit primogenitus ad hoc vt patri succedat: quoniam dum erat illegitimus si pater decessisset: non ei successisset. d.c.tanta. Item non debet esse melioris conditionis: natus in fornicatione: qd legitime natus extra de si. presby. ad abd lendum. Hic Directrona. lib. i. titu. lxxv. Mota Panormitanus in ca. licet. de voto. qd licet in rebus pauitatis fiat diuissio regulariter inter filios. tamen in dignitate primogenitus alijs preferitur. Et sic alij sine causa eorum pauabuntur etiam legirim: calu quo pater non haberet nisi dignitatem secularem. Et hoc fuit inductum. propter bonum publicum ne diminueretur dignitas. Eset etiam multitudo principatus: que est notia. Et fin beatum Ber. melius est alioz filioz diuissio qd hereditatis diuissio inter nobiles.

Quero. Posito q̄ ille; qui est primo natus suc-
cedat in regno; quid erit si duo insimul nati sunt
& quis succedit? Dices tu. Hoc est impossibile;
q̄ duo infantes simul vno impetu de utero miris
procedant. vt est tex. in l. Arethusa. de sta. ho. Di-
co q̄ satis est possibile in casu mulieris mortue p-
gnantis; que habeat in utero duos infantes vi-
uos; si scindatur. Dic ergo. q̄ cum hic sit magna
utilitas; vterq; succedit. vt. l. in reb. ff. de consti-
princi. Nam si ambo succendent fieri transitus ad
pastinum statum. Et sic non videtur mutatio.
Nam nō videtur mutatum; quod ad statum su-
um pastinum reuertitur. vt. l. atlanticus ff. de pac-
do. Vel dicam q̄ recurret ad imperatorem. et
expectabitur quicquid dirent. vt. ff. de l. l. nam
ad ea. vel fmi alios ponentur sortes. A simili que-
rit Bart. in l. gallus. de lib. & postu. in iiii. col.
pone q̄ mulier per duos dies post mortem pri-
mi viri accepit secundum & peperit in nono mēse. Ita

Filius

¶ partus potest esse primi viri: ac etiam secundi.
Iaco. de bel. disputauit hanc questionem: et dicit
quod primo debet inspici cui assimilat. Si non ap-
paret cui assimiletur. Inspici tunc debet in cuius
domo natus est. vt. l. ii. vicinis. L. d. nuptrij. Als
nilius filius dicetur. Sed Bar. dicit. quod illud quod
dicit de assimilatione: non placet: quia de cogita-
tione mulieris tempore conceptionis contingit
partum alteri assimilari. vt. l. queret aliquis. de v-
bo. signi. et ibi nota. Putat ergo Bar. quod prius in
spicienda sunt signa concepcionis. vt quando mu-
lier palleat vel faltidit cibos et similia. Si ista signa
non apparent tunc standum est consuetudini mu-
lieris. In quanto tempore conlueunt parere. Sed
si ista non apparent. tunc esset primitendum me-
dicis. vel obstetricis peritis in arte illa. vt. l. j. ff. d.
ven. inspi. Sed si illud non appareat: recurrendū
est ad illud quod frequentius accidit. Vide etiam ad
predicta quod notat Bar. in auten. post fratres.
L. de leg. here. quod filii succedunt in locum patris
sui tñi. quando tractatur de successione patrii vel
aui. vt in autenti. In successione. L. de suis et legi.
Si tractatur de successione aliorum. secus ut in di-
auten. post fratres. Et ex hoc potest dici ad quodem
que fuit inter regem vngarie. et regem Robertum.
Rex vngarie fuit filius Karoli martelli qui erat
primumogenitus. Rex Robertus erat sequens p[re]ce-
sum. Querebat vtrum regnum debebat filio pri-
mogenito vel regi Roberto qui nunc nitebat pri-
mogenitus legitime. Et certe dicit Bar. quod cu[m]
regnū Apule sit feudum ecclie romane non ha-
bet a iure successionem. Sed ex concessione domi-
nica ideo cum non tractet de successione aui vel pa-
tri. Ille nepos non assumit locum patris sui. vt
dicit. Autem post fratres. Merito debitum fuit re-
gi Roberto.

Querit. An filius legitimatus per rescriptum principis succedat cum alijs filiis etiam naturalibus. hec questio format p legistas in. l. ex facto. ff. de vin. 7 piu. Puta quicq; habens filios naturales tui: fecit eos p principem legitimari: tractu temporis durit uxoris: ex qua inscepit filios legitimos. **D**ubitaf. nunq; filii legitimati debeant piter succedere cum filiis legitime genitis. **H**ubium facit: quia cessante causa priuilegii: cessat ipsum priuilegium. **R**v. q. i. generaliter. **L**et hanc opinionem seqt. **D**y. Contrarium tenet Ray. de for. quem sequitur Bar. in. d. l. ex facto. p regulaz. factum legitime. dene. iur. li. vi. quia ex quo legitimatio fuit perfecta non debet ex facto suiguenti retractari. Ide tenet Panormita. in. c. per venerabilem qui filij sint legi.

An autem ingratitudo sit sufficiens causa reducendi legitimatum ad illegitimum. Bal. tenet quod aut sum in rescripto principis legitimatus deinde inducente, aut sum in legitimitate per sequens nimirum ut primo calu sic secundo non. ut in c. si filii nati. si de feui. fu. p. in vni. feui. Idem Lud. ro. in singularibus suis.

¶ Quero an filius spurius dicat de familia patr? Rn. Bar. in. l. Item in p̄tate ff. de bis q̄ sunt sui

vel ali. iur. dicit q̄ filius naturalis tñ: non est in
præte patris: nec spuri. imo nec dicit filius: ut in
autem q̄. mo. na. effi. sui. S. fi. Et hoc facit ad statu-
tum: dicens. Q̄ si quis caperet aliquem de aliqua
familia. vel de eoz filiis q̄ habeat mille. Captus
fuit q̄dam bastardus. Hicq̄ capiens nō debet
h̄c p̄mūnum: qm̄ spurius nō dicit fili. Et vide ad
p̄dicta qd̄ norat idē Bar. in. l. ex facto. f. ex facto,
ff. ad tre. vbi q̄rit. An nati post deportatōz patris
sunt in patria præte. et an vocent legiti. Et dicit
q̄ p̄ deportatōz: pat̄ pdit ea que sunt iur. cimilis.
vt. l. q̄dam. ff. de penis. h̄ patria ptas est de iure ci-
vili. vi insti. de pa. po. in pn. Et isti nati p̄ de-
portatōz sunt legiti. qm̄ m̄rimoniū durat vt. l. i. L. d.
diuor. et sic dīc Iac. de are. h̄c casum in q̄ filii na-
scunt legiti. ut nō sunt in præte patris.
Quid in haereditate n̄i triu. Iac. de are.

TQuid in bannitis nři tpiſ. **Jac.** de are. dicit nobis
tabile ybum; q̄ erbanniti pdunt ap̄ i.e. ea q̄ sunt
iurz ciuilis. p̄p̄ illi c̄iuitatis unde sunt banniti. t̄
hoc intellige dicit Bar. vbi s̄ in illis erbannitis;
q̄b̄ ciuitas bellum in dixit vt possint impune ef-
fendi. vt l. amissione. ff. de capi. di. iura ḡ omuni-
nō pdunt. Bar. tñ in d. l. amissione. dicit q̄ ad hoc
vt talis exbannit? pdt ea q̄ sunt ciuitat̄ illi. dno
req̄unf. l. q̄ fuerit inobedies t̄ aufugerit ab illi
impio. cui subest. t̄ sic est exbannit? Item q̄ in bo-
stium numero se p̄ferat. t̄ ista duo ponunt in d. l.
ammissione. Conferre aut̄ se in numero hostium in-
telligo ybiciq̄ est talis erbannit? q̄ p̄ formaz st̄a-
tuti p̄t impune offendit. Nam cum statutū p̄mit-
tit eum offendit impune indicit sibi bellum. Et b-
eum p̄ hoste. vt in l. hostes. ff. de capti. Sz si est
bannit? nō tñ haberet vt hostis. nec posset offen-
di ex forma statuti. tñc non dicerem eum pdidisse
ea q̄ sunt ciuitatis sue. Et ex pdictis sequit decisio
multaz q̄onum; de q̄b̄ p̄suevit dubitari. An ex-
bannit? possit facere testim. An possit instituere an-
succedit ab intestato t̄ similia. Nam si loq̄m̄r de
erbannito q̄ non p̄ offendit impune non el du-
bium q̄ nihil pdit. Si de alio. Et tunc si quidem
vellet facere testamentum: vel instituere in re-
stamento valido tñ fī statutum illius ciuita-
tis sue cuius iura perdidit: t̄ non valeret. Sed si
faceret de iure omuni valeret. q̄ iura cōia nō pdit
Eodez mō: si hereditas ab intestato delata sit fī
formam illoz statutor̄ non capit. Secus si de m̄
omuni.

An aut exbannitus equipet deportato. Bar. in d.l. amissione. dicit q[uod] in q[ua]dam q[ui]one disputata p[ro] eum p[ro]f. que incipit. Lucane cuitat. Sic determinauit. q[uod] ille qui est exbannitus imperij; q[uod] parat deportato. et perdit ea que sunt iuri; ciuilis ut in dicta. l. amissione. Sed ille qui est exbannitus alicuius cuitatis. vel regni non perdit ea q[uod] sunt iuri; ciuilis; ciuium romanorum: sed ea que sunt propria illius cuitatis: vel regni. Hec Bar. in dic. l. amissione. Et per hoc q[uod] ulti exbanniuti alicuius cuitatis no[n] pdam iura amunia. dicit Bar. in d.l. ex facto. q[uod] filij nati post bannimenti faciunt desi cere adiunctione fideicomisso.

Quid autem depestat. **G**a-
ficio dicit per illam. **S**ed filii conce-
tarunt enim facilius obtine
mus ridentis. **I**n deo fuit una liberis
concepit fuitur. **D**icit intelligere: e
naturam qualem deponat. **B**edicta e
tutela sua. **S**i de cap. q. licet ex
iura cuncta faciatum ad suum
tamen hoc quo adsum incommo-
getur et hoc que perfeta facit. **L**icet
ueniri post officia antea. **S**enus pri-
mo tanta. **V**ide etiam Barian
vbo operari. **P**ene statim deit
trium posuit in planis q.
quens. **A**terratum. **V**erum bal-
nobius de patrimonio. **Q**uid an-
iura que diuinitas bastardus in
lia. **V**l. excoecato de verbo si
ag. sc. r. vige. **S**ed Bar. deit
bal faciat. quia debouunt per ne-
agrum omnia. **S**ed status; **P**ro
stis per nos naturam; que ita ca-
duntur in legitimo. **N**omina s
uorum eius. que non cadit in b
dicta. **L**utetias. et intelligitur nobilis
deinde patre naturam in quo
autem possit.

Sed quid si statutum dicit. Domine. An primae baptis ardens. Et diversus hoc appellatio de domo sine nomine cuiuslibet naturalis. Et quid si iuriis ciuilis, qua appellatio omnes est vinfomis; ut pater et latro, o cumis est difformis fons et cunctum. Ut in omnes diversus appellatio de domo; aliamnam. Num quandoque dominus afflantur vel convivis, ff. de ali e. c. ff. ad aliquantum domus pao omnibus in cetero domo, vt. s. ne. lo. p. l. misericordia confitendum inducitur longissimis dicuntur de cetero domo et tamen insigilata armis. Et quid si de domum ducit insignia, qui appellantio omnis.

Autem de eis apparet quod ceteri
Rm. fin dixerit nos modos intel-
dere: et non cadere. Fin enim ac-
num pro eadem agnoscimus et
reipublica. Aut accipis candem b-
us descenditibus et eridentur
in fabbisudo cadet. Et de be-
lumpaniano. Aut accipis car-
abinibus habitantibus. Letu-
ffordius non attendit; solum
opus candem dominum, p omni-
bus iniquis. t fin hoc posset;
peditas leges.

Quid autem in deportato. Bart. in dict. S. ex facio; dicit per illuz. S. q filii concepti ante de portationem faciunt deficere conditionem fideicom missi relieti; si decesserit sine liberis. Secus si post concepti fuerint. Hoc intellige; expectata morte naturali ipsius deportati. Addit etiam Bar. in. l. tutelas. ff. de capi. di. q licet exbanitus perdat iura ciuitatis sue; et tunc ad suum omodum; non tam en hoc quo ad suum incōmodum; quin obli getur ex his que postea facit. t licet non possit conueniri pro gestis antea. Secus pro his que geruntur postea. Vide etiam Bart. in. l. tutelas. palle. vbi querit. Pone statutum dicit. q nobilis de patrimonio puniatur in plus q popularis delinquens. Querebatur. vtrum bastardus dicere nobilis de patrimonio. Quidam allegabant illa iura que dicunt q bastardus nō dicitur de familia. vt. l. pionunciatio. de verbo. sig. t insti. de leg. ag. sic. S. vulgo. Sed Bar. dicit q dictae leges nū bil faciunt. quia disponunt per nomen iur. vt est agnatio t similia. Sed statutus predictum disponit per nosa naturalia; que ita cadit in bastardum; sicut in legitimū. Nomina vo familiæ sunt nomina ciuilia. que non cadit in bastardum; vt dicta. l. tutelas. et intelligitur nobilis de patrimonio. i. de nobili patre natus; in quo non attendit patria potestas.

Sed quid si statutum dicit. Omnes de tali domo. An p̄tinet bastardus. Et dicit aduertēdū. vt̄ hec appellatio; de domo siue bastardus sit iur. ciuilis; vel naturalis. Et q̄tum ad. p̄positum est iuris ciuilis. quia appellatio naturalis apud omnes est uniformis; vt pater t mater t̄. Appellatio vo ciuilis est disformis fini diuersitatem gentium ciuitatum. vt in. l. omnes de iur. t iur. Sed hec appellatio de domo; assumunt diuersimode. Nam quandoq; dominus assumitur p̄ agnatione vt. l. ciuivus. ff. de ali. le. t. ff. ad s̄l. l. j. Quando q; assumitur dominus p̄o omnibus habitantibus in eadem domo. vt. L. ne. li. po. l. j. Item hoc vide mus hodie consuetudine inductum in quibusdam locis; q̄ dicantur de eadem domo omnes qui portant eadem insignia seu arma. Et qui volunt dividere domum dividunt insignia; seu arma. est q̄ hec appellatio ciuilis.

An autem hec appellatio cadat in bastardum. Rū. fini diuersos modos intelligendi potest cedere. t non cadere. Aut enim accipis eandem dominum p̄o eadem agnatione. t in eum non cadit ut supra. Aut accipis eandem dominum p̄o omnibus descendentibus ex eodem sanguine. Et tunc in bastardo caderet. Et de hoc videt tex. in dic. l. pionunciatio. Aut accipis eandem dominum p̄o omnibus habitantibus. Et tunc sit vel nō sit bastardus; nō attendit; s̄i solum habitatio. Aut accipis eandem dominum p̄o omnib; qui portant eadem insignia. t fini hoc possit apprehendi. vt. nota p̄ p̄dictas leges.

An autem nomine liberorum veniant naturales. Glo. in clemen. vñica de baptismo concludit q̄ non. Pau. vo distinguist q̄ aut a lege profertur

verbū filij. Et tunc intelligitur de iusta sobole. Aut ab homine. Et intelliguntur naturales; nisi conjectura dignitatis sit in contrarium. vt notatur. L. de insti. t substi. generaliter. vbi apostilla. Iac. de are. dicit q̄ aut filij naturales nascunt in facie matrimonij. Et comprehenduntur nomine filiorum. Aut non nascuntur sub velamine matrimonij; hoc est fin formam. c. cum inhibitio. de clan. despon. Et tunc nō comprehendunt. Hoc Car. in dict. clem. vñica. Addit etiam glo. in dict. clem. vñica. q̄ appellatione liberozum comprehendunt nepotes ex filiis t alij descendentes. ff. de verbo. sig. liberozum. Secus si dixisset filij. Appellatio enim filiorum regulariter non comprehendit nepotes. insti. q. da. tu. in te. pos. Idem pau. t car. in. d. cle. vñica.

Furtum est cōrecta,

Actio rei alienæ fraudulosa; inuitu domino luens faciendi gratia; sine ipsius rei; siue etiam usus possessionis. ff. c. l. j. Tamen addunt mobilis t corporalis. Contrectatio ponit in dicta definitione; quia sine ea non est fur tum etiam si interueniat voluntas vel verbum. Rei alienæ dicit; quia in re; p̄ia non p̄mittit furtum. Intellige nisi alius habeat in realiquid ius. Puta. ille cui erat res pignorata vel cōmodata. Mobilis t corporalis dicit. q̄ in rebus immobilibus vt in agro vel in corpib; vt sunt actoē t fuitates; non p̄mittit furtum; eo q̄ talia non p̄t p̄cari. Fraudulosa. dicit; quia si aliquis credebat rem esse suam que nō erat. vel si erat sua credebat q̄ etiam ab eo qui habebat ius ibi; possit accipere; non p̄mittit furtum; sicut alij teneatur. In iunctu domino. dicitur; quia si credebat dominum permisurum; t subter iusta causa credendi; non reuetur. Secus si non suberat. ff. e. si is qui rem. In dubio tamen presumitur dominus in iunctu. l. qui vas. S. vetare. ff. co. Et dicitur dominus in iunctus etiam si videat rem auferre; q̄uis non contradicat. ff. e. penul. Et ibi videtur colligi hoc esse verum. quando ratione timoris. vel verecundie nō contradixit. Alij non contradicendo cum potuerit; videtur consentire. lxxxvij. dist. error. Si autem putant facere in iunctu domino. t tamen dominus vult. furtum quidem facit q̄tum ad intentionem; sed non tenetur ad restitutionem. nec dominus potest petere; obstante sua voluntate. ff. eod. inter omnes. S. penul. Vide tamen Bar. in. l. Item q̄ rit. ff. loca. vbi dicit. q̄ si scholaris retinet ratiocinum post t̄pus ductoīs v̄i recōduxisse; si ille rōcīn erat pluētus dari ad vecturam. S. si accepit set vñum pulch̄ parafrenum quem dñs non de classet nisi p̄ modicis dieb; tunc faceret furtum. nulli crederet dñm p̄missur. d. l. inter. Luciferandi ḡa dicit. q̄ si aliquis alienam ancillam rapuerit. non cā lucri s̄ libidinis; non p̄mittit furtum. ff. co. verum. la. i. Ipsiū rei usus possessionis. q̄ non solum p̄mittit furtū. q̄ rei dñi vult sibi lucrari. Hētā q̄ vult in re ipsa lucrari usum t pos sessionem. l. di. q̄ saccum.

Furtum

Due sunt spes furti. Aliud manifestum: cum quo deprehendit fur prius quam veniat ad locum destinatum. Aliud non manifestum, cum quo non deprehendit. ff. c. i. ii. 7. iii. Item nota, quod quedam remanent in nomine generali. Quedam in spali. veluti sacrilegium: quod est furtum rei sacre seu non sacre, sed de loco sacro. Deculatus: quod est furtum de republica. xxiiij. q. viij. quid ergo. Abigeatas: quod est furtum. quod est duxit gregem et inde furat. ff. de abi. l. i. Plagium: quod dicit furtum hominis. si quis scienter liber hominem vendit vel emit. vel donat. ff. de pla. l. i. 7. viij.

Quonodo autem cognoscet plagiarius a fure? Rn. Bar. in. l. nō statim. ff. ad. l. fa. de mēte Azo. dicit quod aut habet animum celandi domino. Et tunc dicit plagiarius. Aut non habet animum celandi domino: si tamen sibi vult habere. Et tunc non est plagiarius: sed fur. ut dicta. l. nō statim. Et hec opinio punitur tenet. Motat etiam idem Bar. p. l. si liber. et. t. quod emptor et vendor liberi hominis tenet illa. l. faua. Idem qui sciens liber hominem donauent vel in dote dederit. Idem si permittauerit. d. l. viij. Et per hoc querit Bar. ibi. Quid de cardinalibus vel magnis dominis qui unum nānum. unum cantorem. unum fuitorem sibiuez donant. An incident in hanc l. Dicit quod non. quia non donant eos ut illos sua libertate priuent; sed donant; ut ita sint liberi. et libere stent apud alium; sicut stabunt libere apud dominem. Et sic illo volente. Et sic cum non faciat dolo non tenet. d. l. Similiter qui liber hominem celat et subtrahit: dicit plagiarius. Et dicit quod tempore quo erat in studio. fuerunt aliqui condemnati lege fauia. ex eo quod unum inuenientem subtraxerunt.

Qua autem pena puniāt p. d. l. fauiam. Dicitur est nobilis; p. denia in metallū. si ignobilis gladio. Si fuis vel libertus bestiis subiicitur. ut. L. eo. l. fi.

Quid si quis propter necessitatem famis. aut nuditatis furtus fuerit cibaria. vestem vel pecus. Rn. Dire. li. iiij. quod non tenet dum tamē fuerit nimia necessitas nuditatis. vel famis. nec penitentia imponit. de conse. di. v. discipulos. nec furtus permittit. quia furtum non committit sine dolo. qui hic esse non potest. quia in tanto periculo reduci debet ad ius naturale quod vult omnia esse communia. Insti. de iu. na. gen. et ci. Et debet credere dominum pmissurum. quis non permitrat. Sed si esset modica necessitas non excusat sed tenetur reddere. vel tribus ebdomadis ieunare. extra co. si quis.

Pone. quod furtus fuit in extrema necessitate. postea deuenit ad pinguiorem fortunam. An teneat ad restituendum. Rn. Directo. quod non. maxime si talis res sit plumpa. p. no. in. c. suggestum. de deci. ubi habet: quod ubi res habet perfectionem suam. nec patinet actum successuum: non renocet; licet postea cesseret ea talis rei. Sic in proposito: licet in isto cesseret ea: tamē quia semel huic de iure naturali accusatum est ius perfectum in re capta. Iz cesseret ea. pu-

ta. extrema necessitas non propter hoc obligat ad restituendum. Hoc idem tenet Sto. in. viij. Erudit cois opinio. licet panior. p.

Sed quare non excusat eodem modo mulier a fornicatione. propter famis necessitatē. sicut a furtu. Rn. Directo. ubi s. q. propter necessitatem res facta est communis. Et quia ins naturale subuenit. et excusat ratio naturalis. Sed fornicationis ius diuinum dicit et accusat turpitudine. et error pueriens et peccato. immo potius debet omnia mala pati: quod peccato sentire.

Item queritur: quare excusat quod ab homicidio propter necessitatem sui defensionis. ut in cie. si fuit osus. de homici. Et non excusat mulier a fornicatione. Rn. Directo. ubi s. q. quod si alius aggredit ait occidēti nisi occidat: ipse quodammodo se occidit. sed mulier improba non defendit se impugnat. ut ei de eo quod co. vro. c. i. ordane. iō cum mulier peccet voluntarie non excusat.

Quid si quis rem surario vel auaro furat. ut inde elynam faciat. Rn. fin. Ray. talis furtum vel rapinam permittit. quod non sunt facienda mala ut revertant bona. In calu tri in quo periculum immetret psonae. ne possit aliter subueniri: possit etiam aliquis fin. Tho. occulte rem alienaz accipe ut subueniat primo sic indigenti.

Quid siquis furet ut restituat dñi: et hoc faciat Rn. fin. Hosti. talis videtur excusatius. ar. ff. depo. bona fides. Nam etiam utiliter gerit negocium furis. ergo cogitatur ratum habere. ff. de neg. gest. s. an vltro.

Qui rem alienaz inuenit: nisi publice denunciare inuenientaz; ut ille cuius est inueniat eaz furtu permittat. ff. d. fur. l. falsus. s. q. alienus. nisi accepit eo ait ut dñi restituat.

Quid si thesauro inueto. Rn. si quis inuenit thesauro in loco. p. rno. statim sit inuenitoris. Si vero in alieno: calu fortuito inuenit: dimidi? est inuenitor et dimidi? dñi loci. Si vero studiose quesivit et inuenit eum in loco alterius totus est dñi loci. Si autem in sacro vel religioso loco: calu fortuito inuenit thesauro totus erit inuenitoris. S. si in loco publico fisci. vel civitatis inuenit. dimidius eius est. et dimidius fisci. vel civitatis. Insti. de re. di. s. thesauros. hec notat Jo. viij. di. q. v. si quis inuenitus.

Queritur an in volucris et animalibus. ac pisca committatur furtum. Rn. Directo. ubi s. q. volucres et pisces et homini quia in nullius bonis sunt et que vadunt quo volunt. ideo naturali ratione capientur conceduntur. Nec distinguuntur venus predicta quis capiat in suo fundo vel alieno licet et qui alienum fundum ingreditur. venandi aut encupandi gratia: posset a domino fundi phiberi ne ingrediat. et est capientis. quod si sua custodia coheret: sed in libertatem reddit. qui oculus effugit capientis. dicta insti. s. fere.

Sed quid si bestia fera sit ita vulnerata ut capi possit. Rn. qui supra statim esse intelligit vulnerantis. dum tamen eam persequeatur. qui si defierit persequi: desinit illius esse. et rursus sit occupantis.

Aliquando apponent et collaudant a rora et cetera et confundunt alicuius. sed in re ipsa alicuius. sed in loco eius. caput et crumen. fuitum non communis. arboris perficitur. ceteris. ambi fieri in uno recolleretur. sicut de paucobus et s. agnus.

Quid de cervis. cuniculis et ceteris. de confundendis et redi. Respondit quod supra. quod talis reverentur: adeo illi intelligentiam reverendi et non videntur. sed invidenter delinqueret. sed in confundendis delinqueret. nos. Si autem sunt maliti in prouincias. etiam committeretur. Et arg. doc. s. agnus. fere autem p. facere. et gallina. antlers. et boufum. quo cito curdare emolumenta. et a multis effugient. quecumque loco. facilius intelligunt. et qui animo lacramunt. d. m. s. gallina.

Quid de lignis que vis fluminis aquae aliquando. An respondit etiam. Rn. s. ed. confite. eu. restituimus. lucifacere lugam et fluminis impetus impulsus in ager. sed non videtur verum. multa balaustorice sunt occupantum. et amittunt qui talia occupant. ff. de aeratione. s. si nec ins presumit et relatisimis per qualitatem rei et de levitatem domini apparat. et vix facere sunt. Et committit et stuprando licet facit videatur ut legum. ad. l. ro. de iact. l. di. v. in. g. Et hec huius loquatur. tristitia. s. etiam detractione. id fluminis obiectum. partum differenciam et invenientiam facit. s. illis iactis.

Qued quid debet dominus fuisse. quem appellatur tides latentes. et sufficiat denuntiatio domini et redditus habeat. Et calu quis domino non appetit. videatur sufficiere proponere. Et si infra temporis furentur alleuare. tunc plebs. si non vult conservare. et in domum vult evacuare. potest prius. et si dominus taceat. ne videtur perquirendo. s. videtur habere et occupantem. et. s. ad. l. ro. de iact. l. qui leprosorum enim illa. l. statim. s. potest perquirendi res amissas. et dilatatur per viam. s. salicet. ne

Apum ho et panonim et columbarum natu-
ra fera est: licet ex consuetudine aduolare et reu-
lare soleant. Et ideo tñ reputantur sub domino
alicuius: qđiu sunt in loco eius. Verū si quis au-
cupet examen apum in arboribus cuiuscunq; et
etiam fauim. furtum non committit: licet domi-
nus arboris possit ingredientez prohibere: nisi ex-
amen fuerit in suo alio recollectum: vel ipsum p-
sequatur: sicut de pauonibus et columbis dicta in
st. S.apum.

Quid de cernuis. cnicenlis et alijs feris: que ha-
bent de consuetudine ire et redire ad certum locū.
Respondit qui supra. q talis regula approbata ē
ut eiusq; adeo esse intelligentur qđiu habeant
animus reuertendi et non vltra. Et animum re-
uertendi videntur desinere habere: cum reuerten-
di consuetudinem deseruerint: dicta instit. S.cer-
nus. Si autem sunt inclusa in pratis: vel in alijs
locis: furtum committeretur. Et idem de piscibz.
arg. dicto. S.apum. Fere autem priuate: seu man-
suete: ut galline. anseres. et huiusmodi. q etiaz ali-
quo calu turbate euolancerint: et a conspectu domi-
ni sui effugerint. quocunq; loco sunt dominii sui es-
se intelligunt. et qui animo lucrandi retineat: furtū
committit. d.inst. S.gallinaꝝ.

Quid de lignis: que vis fluminis impulsit in
agros aliquorum. Un rapiens ea committat fur-
tum: Respon. fede. sim. evij. dicit q vulga-
re est laicorum: lucrifacere ligna et alias res quas
fluminis impetus impulit in agros eoz. Quod
sibi non videtur verum: nisi habeantur pro dere-
licto: nec sunt occupantium. in uno furtum com-
mittit qui talia occupat. ff. de acquire. re. do. l. qua-
ratione. S. si. nec ins presumit q habeantur p de-
relictio: nisi per qualitatem rei et actus. vel aliter
de voluntate domini apparet. cum nemo prelu-
matu*iactare* suum. Et communis consuetudo:
q occupans lucrifaciat videtur expresse reproba-
ta per legem. ff. ad. l. ro. de iact. l. de precario. et ibi
notar. in glosa. Et licet ibi loquatur de rebus iact:
causa nauis aliena: et tamen idem videtur in istis
flumine ablatis: cum parum differant ab illis iac-
tis: cum non interueniat facuz hominis: sicut in
illis iactis.

Sed quid habet dominus fundi facere infra
quem appulerūt tales illate res. Et satis videtur
q sufficiat denunciare domino: q tollat vel p de-
relichto habeat. Et casu quo dominus vel alius p
eo non appetat: videtur sufficere libellum publi-
ce proponere. Et si infra tempus statuum a iudi-
cere non fuerint alleuati: tunc pleno iure accipiat.
Et si non vult conseruare: et suum fundum impe-
ditum vult euacuare: potest projicer. Crederem
tamen q si dominus taceat: nec per se. nec per ali-
um vadat perquirendo: q videatur eam pro de-
relichto habere: et occupanti concedatur. et videtur
textus. ff. ad. l. ro. de iact. l. qui leuante. in prin-
cipio. videtur enim illa. l. statim sibi necessitate im-
ponere perquirendi res amissas. Als si taceat: pa-
ma psumptio q erat q no dimiserit derelinquer-
do tollitur per vltimaz scilicet. negligentie non p-

quirendo. Hec fedeli. Vide etiam Danor. in. c.
cum dilecti. de acu. vbi dicit. An quis debeat pre-
sumere q projiciens habeat rem pro derelicta: vel
ne: recurendum est ad coiecturas. Si enim quis
projicit librum aperatum in mari: presumendum est
q animo derelinquendū. Secus si clausum et pan-
nis inolutum. et sic de similibus. Addit etiā vnu
singularē de mente Barto. in. l. fallus. ff. de fur. q
si quis inuenit rem alterius. et non reperiatur domi-
num. si putauit eam rem esse. p derelicta. licet no es-
set. potest eam usucapere. ff. pro derelicto per totū.
Si autem hoc non putauerit. Si tunc no reperit
dominum: facta proclamatione debet eam dare
pauperibus.

Drum in re parua committatur furtum. sicut
magna: Rū. sic. quia in furto non quod ablatum
est. sed mens furatis attendit. rū. q. vi. c. ultimo.
Ethoc intelligendum. quando voluntas est talis
q etiam maiora subtraheret. vel q̄ ex ablato p
ue rei dñs intelligi granari.

Quicunq; vir te apud eum deposita: vel re ei cō-
modata: ad alium vsum vel vlti pignore cōmitit
furtum.

Quid si mulier fecit furtum: siue ante matrimo-
nium sive post. et vir participauit. aut vir fecit. et
viro participauit. Numquid licet ordo de rebus
comunibz satissimē: Rū. fm. xv. vbi est de co-
suetudine regionis: q vir et viro cōmunicant sibi
credita et debita et contracta vel maleficio. et res
furtiva adhuc existit in potestate eoz. vro: po-
test illam restituere. etiam contradicente marito.
Idem forte esset dicendum: si inter eos no esset ta-
lis cōmunitio. Nam quicunq; habet rem furtivaz
debet illam dñs restituere. L. e. l. in cōmitem. Si au-
tem consumpta est. potest vro: si exp̄se vir no con-
tradicet negotia mariti gerendo. et liberando. ex
timacionem restituere de cōmunitibz bonis. Pro-
hibente autem marito. non credo q debeat facere
huiusmodi restitutionem. cum no habeat admini-
strationem rerum. sed maritus. Si tamen restitu-
ret de bonis cōmunitibz bona fide. non credo q
esse ei iniungenda pñia. quasi p mortalibz si hoc fa-
cit latenter: et sine aliorū scandalo.

Contra quem da actio furti: Rū. fm. Hosti.
contra furem: etiam si impubes sit: dummodo sit
doli capax. ff. e. l. impuberem. Pater etiam agit cō-
tra filium suum. si peculium castre habeat. als no
esset iudicium inter eos. ff. eo. l. ne cum filio. Eodem
modo aget filius. si pater ei aliquid surripiat de pe-
culio castrensi. Item vir contra vroem. vel econ-
tra no agit furti. matrimonio constante. sed datur
actio in factum. Sed qui ei opem tulerit. furti te-
netur. ff. eo. si quis vro. Item datur actio furti cō-
tra eum. qui dedit opem. vel consilium ei qui fur-
tim fecit. ff. eo. si is qui.

Qne est pena furti: Rū. def. q quando agitur
criminaliter. scz ad penam corporalem. licet fm iu-
ra fur no sit suspendendus. vel demembrandus.
sed aliter puniendus: puta fustigandus. vel exula-
dus. tamen hodie in multis locis etiā simplex fur
suspenditur de cōsuetudine. quam facit rationabi-

Gloria vana

Item necessitas pacis munis. et frequens incorrigibilitas. Si autem agatur civiliter; pena fuit manifesti est quadruplum. Non manifesti est duplum viri nisi de ob. que ex delina. s. pena. et ibi patet quod illud duplum sive quadruplum exigitur ultra tres sublatam. Et hec pena potest peti etiam post annum. Et si aliquis egit criminaliter potest iterum agere civiliter et econuerso. C. quando ci. act. pre. eti. l. unica.

Querit aliquis omisit hic furtum; et cum ipsa re furtua transtulit se postea ad alienum territorium. Nunquam possit puniri per illum indicem: ubi repe ritur cum re furtua? **R**espondeo. in. c. i. de rap. dic. Quod vel ad tempus Bar. Communis opinio erat. quod non ex assidua ptractatione: non oitur noua actio furti. Sed Bar. in. l. si dominum. ff. de fur. tenet ptractatio. Sicut enim ex interventu nove plone oitur noua actio furti. ut in. d. l. si dominum. Ita ex ptractatione noua facta in novo territorio. Et per illas opinionem Bar. plurimi homines sunt suspiciuntur. Sed moderniores alios dicunt: quod de stricto iure nulla opinio Bar. non procedit francamente are. illam opinionem est secundus. Sed nec bar. nec panorum. ubi supra vide etiam eundem panorum. in. c. i. de peis. ubi dicit de mente Bar. in. l. si cui. in. s. ff. de accu. Quod si quis omisit plura delicta in uno loco. et in hoc territorio aliud: vel illud reiteravit non potest haberi puniri per delictis alibi omisis. Exempli in fure qui quis omisit diversa et varia furtua in uno territorio. nunc in alio territorio omisit unum furtum: tunc quod habebit respectu ad alia potest dici famosus latro: voterit suspe di ubi commisit in unum furtum tanquam famosus latro. l. capitalium. ff. famosos. de pe. licet direc tio non possit ibi puniri pro delictis alibi commis is. Nota finis directoriarum. l. ii. ti. xlii. quod ad visuacionem quatuor requiruntur. Primo. quod res non sit viciosa: nec furtiva et buriusmodi: necliber homo: nec res sacravel religiosa possunt visuari: nec decima: nec prescribi. Item nec seruus fugitiuus. ut insti. de visu. ff. sed aliquando. et se. Item nec via publica: nec aqueductus. ff. de visuacione. l. visuacionem. L. de aqueductu. l. diligenter. lib. ii. ff. de via pub. l. viam publicam. Secundo requiruntur. quod ille qui visuapi habeat bonam fidem. id est quod credat venditorem esse dominum: vel habere ius distrabendi. ff. de verbo. signi. l. bonefidei. Nota tamen quod ignorantia iuris non excusat: ut quis sit bonefidei. ff. de visuapi. l. nunquam. Et requiruntur bona et continua in principio. medio et fine. Alls quicquid dicant docto. visuacio non procedit: ut prescriptio. Tercio requiruntur. quod res tradatur: vel quasi: quia possessio non acquiritur sine traditione vel quasi. L. de pac. l. traditionib. Quar to requiruntur iustus titulus verius: non putatiu. nec falso. L. de visuapi. pro herede. l. finali. Et nota quod in visuacione requiruntur tempus trium annorum. Quae quidem sunt introducta pro bono publico: ne dominia rerum sint incerta. ff. de visuacio. lege prima. Et omnia que possunt prescribi:

possunt et vincapi. nisi quia in rebus mobilibus est
vincapio. Descriptio in immobilibus. Descriptio
autem retinethomenum suum generale. vincapio autem
transit in nomen spale; quod vocatur vincapio. Sile
habes scilicet. Adoptio.

CQuid si quis foret christianos detentos a pagis
nis: vt eos liberet: Rū. fm Ray. et Hosti. est iei-
pus guerre: in nullo tenet. xxiiij. q. ii. dñs. Si vero est
tempus truce. tenet ipsi pagano restituere. non homi-
nem. ppter periculum anime. sed extirpationē. Si
milititer tenet de alijs ablatis: vt. xxiiij. q. i. noli. Ta-
men hoc casu dicit Ray. ipsum furātem nullo mo-
do peccasse cōtum ad hominem. quem furatus es-
t. si rectam habuit intentionem: dummodo al's sag-
faciat. Quidam tñ dicit. q. etiam ad nullam sati-
factionem tenet. quī paganus christianum iniuste
detinebat. quod est regulare: vt in Rubrica. L. ne
xpi. man. br. vel pa. vel in. ba. vel pos. z. in. l. vna ibi
posita. Si tamen pagani compellenter eum ad cir-
cucionem: vel ydolatriā: vel aliquod mortale pec-
catum. tunc ille penitus liber factus est. et sic furas
eum non peccat.

Munquid christiano qui detinetur a saracenis
licet furari ei? Rū. fin. Hostie. Si iste xpianus,
dum esset treuga, frangeret eam; sic erat in culpa
et fuit captus; nec ei immunit periculum necessitatis.
non licet furari, sed tenetur ad restitutionem.
Nam talis iste detinebatur. Si autem immunit de-
tinebatur, ut quia tempore belli captus est, vñ immi-
neat necessitas, nō tenet ad restitutionem.

Gloria vana. Utrum appetitus inanis gloriescit peccatum mortale.
R. In fin Ebo. scda scde q. cxxii. potest
mortale duplicitur. Primo ratiōne materie. cui quis
gloriat de aliquo falso. quod contraria diuine re-
uerentie; et cum quis bonum temporale. de quo
gloriatur preferat deo. Secundo cum quis preferat testi-
monium hominum testimonio dei. videlicet cum
quis veretur datur confiteri. seu sequi quod deus
per sacram scripturam docet. ppter contrariam ho-
minum opinionem. contra quos dicitur. Qui me
erubuerit te. Secundo modo ex parte ipsius glo-
riantis. qui intentionem suam referat ad gloriam.
tang ad ultimum finem. ad que ordinat etiā virtutis opa. Et p quo non ptermitit etiam que sunt
contra deum. His ergo modis est mortale. Alter
non.

Gratia. Nunquid gratia p sum-
mum pontificem facta. expirat per eius
mortem etiaz re integra? Dic. q aut gra-
tia est facta & perfecte concessa per romanum pon-
tificem. Et tunc non expirat per eius mortem. licet
executio dicte gratie nondum fuerit complete fa-
cta. Aut gratia nondum est facta. sed facienda. Et
tunc expirat p eius mortem. Et de primo membro
casus est singularis. in.c.si sup. de offi. dele. lib. vi.
De secundo est tex. clarus. in.c.si cui. de pben. lib.
vi. Et ibi de hoc est glo. singularis: que cōcordat p
dictos duos tex. qui vident cōtrarij.

1 David de illis qui inter numeri
ta sua fuit immatus hinc posita al-
lio perirent. **1** Mox durabit in
an. in regula decr. de re. in. vi.
1 pro multis doc. foliis in facto fu-
talis immatus.

Gbla. Dom in Tho. si
finetur quem das
tra precepta de apero et delicta
quatur sic est penit. instat. Si
dunatus sit qm à latus ad finem ut
cupiter detractionis abut. s. p.
alio id est legem denunciet venia
Quodcumque isti. t. reg. q. d.
quis. fore querentur in hoc
te. annos ardenter vindicose. de con-
sideris.

Ereditatis. **B**ar.
com.ber. diet. et beraudat.
et successio in viuis etiam
testimoniis. ut. **I**mbul. de ver. sig.
pet. de ure cum in romance. et in di-
ris. nullus alter gentis. et be-
neficiari. qui non sunt capaces et in-
dico. sunt capaces beraudat. et
si. Et hoc in cert. q. in foro sic
ad debita vira vires beraudatis
non sumunt beraudatis iste mo que a
ui. Et inde si tenet vel querit pa-
beraudatis. **C**um Bar. et. **I**gen-
pot. q. ab singulare diet. q. ad ac-
tum. iustitia anim. d'hercun. do-
cumenta. facti. sine non facta
final. et. **D**icitur. ista beraudata
qui appellat in vicie. Et habent
Serrans. id est pars beraudata
Quadrans. id est pars. pars. l. tri-
ens. s. ad. et. ter pars. quatuor. s.
id est quatuor. vice. Serrans. id est
beraudata. s. ser. vice. Serrans. id
est. s. est. octo. vno. do-